

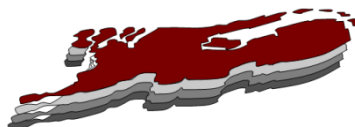
Laagland Archeologie Rapport 547

**Bureauonderzoek en Inventariserend
veldonderzoek - verkennende fase**

Hollestraat (ong.), Someren gemeente Someren (NB).

---

februari 2021

Versie 1.1 (definitief)

In opdracht van:
Bouwkundig Tekenburo Donkers Relou
B.V.

Colofon

v2.3

Laagland Archeologie Rapport 547

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Hollestraat (ong.) te Someren, gemeente Someren (NB)

Auteur: Jeroen Wijnen

In opdracht van: Bouwkundig Tekemburo Donkers Relou B.V.

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: definitief

Controle: E.W. Brouwer

Autorisatie: E.W. Brouwer

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie BV, Almelo, februari 2021

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in november-december 2020 een Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd aan de Hollestraat (ong.) te Someren. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom de bouw van twee boerderijwoningen.

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Centraal staat daarbij de vraag of en zo ja welke archeologische resten (complextype, datering, diepteligging en gaafheid) in het plangebied kunnen worden verwacht. Hiertoe zijn landschappelijke, archeologische en historische bronnen geraadpleegd.

Op basis van het bureauonderzoek heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting vanaf het Laat-Paleolithicum vanwege de ligging op een dekzandrug met hoge zwarte enkeerdgronden in de nabij van een beekdal. Specifiek relevant voor de periode Laat-Paleolithicum-Vroeg-Neolithicum ligt het plangebied mogelijk net binnen een gradiëntzone. Voor landbouwers (Midden-Neolithicum tot en met de Late Middeleeuwen) is de verwachting hoog vanwege de hogere ligging op een dekzandrug. Omdat de bodem uit lemig zand bestaat gaat het bovendien om een redelijk vruchtbare bodem. Omdat het plangebied en directe omgeving begin 19^e eeuw onbebouwd was is de archeologische verwachting middelhoog voor de Nieuwe tijd.

Het uitgevoerde verkennende booronderzoek heeft tot doel het verwachtingsmodel te toetsen en zonodig aan te vullen. Hiertoe zijn verspreid over het toegankelijke deel van het plangebied verkennende boringen gezet. In dit stadium is verkennend booronderzoek de meest efficiënte onderzoekswijze om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Verder zijn twee profielputjes gegraven omdat in een afgestoken profiel de bodemopbouw duidelijker is en de overgangen duidelijker zichtbaar zijn. Bovendien kan het profiel ook door derden geïnterpreteerd kan worden

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans hoog dat het plangebied archeologische sporen bevat. Vanwege het ontbreken van horizonten met een natuurlijke bodemvorming is de archeologische verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum-Vroeg-Neolithicum laag. Omdat in het plangebied voornamelijk enkeerdgronden met een onverstoorde ondergrond zijn aangetroffen kan de in het archeologisch bureauonderzoek gespecificeerde hoge archeologische verwachting vanaf het Midden-Neolithicum tot Late Middeleeuwen en de middelhoge archeologische verwachting voor de Nieuwe tijd worden gehandhaafd.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems). Alleen voor de gele zone die in 0 staat aangegeven wordt een verstoorde ondergrond verwacht en wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Gelet op de te verwachten prospectiekenmerken en prospecteerbaarheid van een eventuele vindplaats wordt geadviseerd dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P).¹

---

¹ Borsboom e.a., 2012s

De opdrachtgever heeft aangegeven dat op de zuidoostelijke helft geen bodemingrepen zijn voorzien en dat ook de bestemming agrarisch met waarden – landschappelijke waarden niet zal veranderen. Om die reden wordt geadviseerd om de zuidoostelijke helft vrij te stellen van archeologisch onderzoek in het kader van deze ontwikkeling en de archeologische dubbelbestemming te handhaven. Een belangrijk deel van deze zone is op basis van het verkennend booronderzoek ook verstoord.

Voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek dient een door het bevoegd gezag goed te keuren programma van eisen (PvE) te worden opgesteld. Geadviseerd wordt om de proefsleuven in het daadwerkelijk te verstoren gebied uit te voeren. De norm is dat minimaal 8% van het relevante plangebied door middel van proefsleuven wordt onderzocht. Het relevante plangebied het noordwestelijke deel van het plangebied, zoals aangegeven staat in afbeelding 3 en Bijlage 12.

In het selectieadvies wordt voorgesteld het bodemarchief te behouden in-situ door het ophogen met een laag grond van tenminste 50 cm. Daarnaast zal in het bestemmingsplan moeten worden opgenomen dat bodemingrepen dieper dan 50 cm onder het maaiveld, niet zijn toegestaan zonder voorafgaand archeologisch onderzoek. Mocht besloten worden tot het behoud van archeologische resten en derhalve archeologie vriendelijk te bouwen, dient dat te worden aangetoond middels een behoudsplan, waarin de te volgen werkwijze van de aannemer in detail is omschreven.

Mocht een dergelijke behoud geen optie zijn, luidt het selectieadvies een definitief archeologisch onderzoek in het plangebied uit te voeren. Dit vervolgonderzoek dient plaats te vinden in die gebieden waar bodemingrepen gepland zijn of waar deze door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (bouw van nieuwe woningen, mogelijkheden vergunningvrij bouwen en aanleg van kabels/leidingen, groen en waterberging). Het archeologisch onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van een karterend en waarderend archeologisch proefsleuvenonderzoek (conform protocol Proefsleuven KNA 4.1) aan de hand van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen (PvE) en uitgevoerd te worden door een archeologisch bedrijf dat gecertificeerd is voor het uitvoeren van archeologische opgravingen (Erfgoedwet 2016).

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Someren, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, mevrouw drs. R. Berkvens

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (033 421 74 56) of via de website: www.cultureelerfgoed.nl/contact.

Samenvatting _____	5
1 Inleiding _____	8
1.1 Aanleiding onderzoek _____	8
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied _____	8
1.3 Administratieve gegevens _____	9
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik _____	10
1.5 Geplande verstoring _____	13
1.6 Gemeentelijk beleid _____	13
1.7 Onderzoeksdoel _____	13
2 Inventarisatie _____	14
2.1 Inleiding _____	14
2.2 Landschappelijke ontwikkeling _____	14
2.3 Archeologie _____	18
2.3.1 Bekende archeologische waarden _____	18
2.3.2 Waarnemingen _____	18
2.3.3 AMK-terreinen _____	19
2.3.4 Gemeentelijke verwachtingskaart _____	19
2.3.5 Eerder archeologisch onderzoek _____	19
2.4 Historie _____	21
3 Conclusie en verwachtingsmodel _____	24
3.1 Conclusie _____	24
3.2 Verwachtingsmodel _____	24
4 Veldonderzoek _____	26
4.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek _____	26
4.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling _____	27
4.3 Resultaten: archeologie _____	29
5 Conclusie en verwachting _____	30
6 Selectieadvies _____	31
literatuur _____	33
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus _____	35
BIJLAGE 2 Archeologische perioden _____	36
BIJLAGE 3 Kaartbijlage Archeologiekaart van Someren: Geomorfologische kaart _____	37
BIJLAGE 4 Actueel Hoogtebestand Nederland _____	39
BIJLAGE 5 Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart _____	40
BIJLAGE 6 Bodemkaart _____	42
BIJLAGE 7 Waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen _____	43
BIJLAGE 8 Kaarten archeologie en Landschap prehistorie en romeinse tijd _____	44
BIJLAGE 9 Kaarten archeologie en Landschap vanaf Vroege Middeleeuwen _____	46
BIJLAGE 10 Boorpuntenkaart _____	48
BIJLAGE 11 Boorstaten veldonderzoek _____	49
BIJLAGE 12 Verbeelding ontwerp-bestemmingsplan _____	54

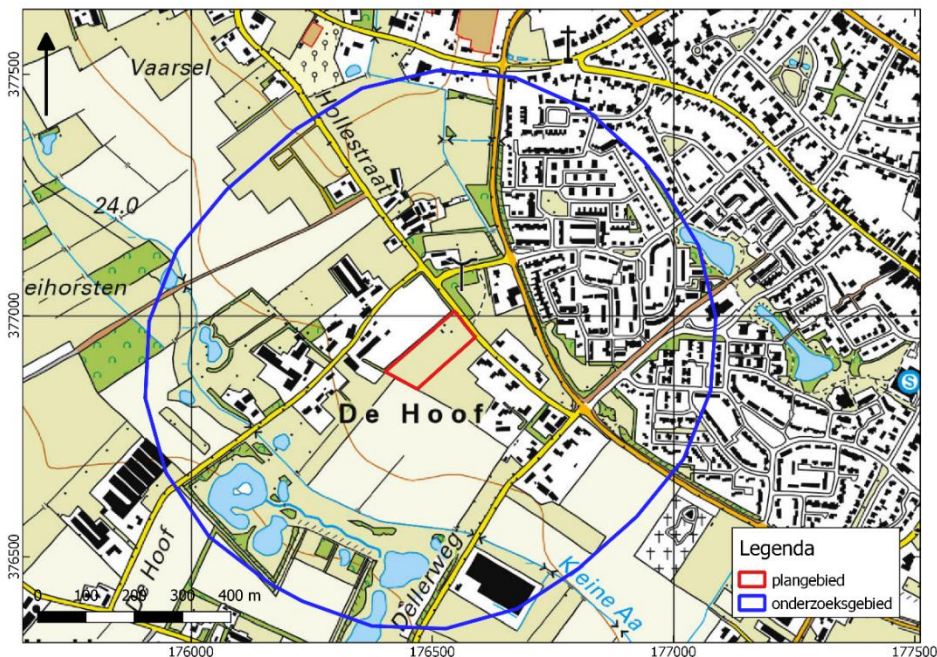
HOOFDSTUK **1** INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van twee boerderijwoningen aan de Hollestraat (ong.) te Someren, gemeente Someren (NB). Hiertoe is een bestemmingsplanwijziging vereist. De gemeente Someren heeft een eigen archeologiebeleid. Op basis van het bestemmingsplan dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat eventueel aanwezige archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad door de geplande bouwactiviteiten. De opdrachtgever beoogt met het onderzoek de gemeentelijke paraaf te krijgen voor het onderdeel archeologie. Aanvullende wensen zijn niet kenbaar gemaakt.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Hollestraat (ong.) in Someren, gemeente Someren (NB), zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 1. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied.

Het plangebied heeft een omvang van ca. 1,2 ha. Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.3 ADMINISTRatieve GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Someren
Plaats	Someren
Beheerder/eigenaar grond	Dhr. M. Relou
Toponiem	Hollestraat (ong.)
Kadastrale perceelnummer(s) ²	Gemeente Someren, Sectie S, nr. 1670
Laagland Archeologie projectnummer	SOHO201
Datum conceptrapportage	3 december 2020
Datum definitief rapport	25 februari 2021

² kadastralekaart.com

XY-coördinaten	176546/377009
	176590/376956
	176590/376956
	176403/376884
Kaartblad ³	51H
Oppervlakte/lengte Plangebied	ca. 1,2 ha
Datering	Laat-Paleolithicum-Nieuwe tijd
Complextype	Bewoning (inclusief verdediging)
Onderzoeksmeldingsnr.	4922787100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase
Datum begin veldonderzoek	30-11-2020
Datum eind veldonderzoek	30-11-2020
Opdrachtgever	Bouwkundig Tekenburo Donkers Relou B.V.
Goedkeuring bevoegde overheid	17-02-2021
Bevoegde overheid	Gemeente Someren
Adviseur namens bevoegde overheid	mevr. drs. R. Berkvens (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)
Beheer documentatie	Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant E-depot voor de Nederlandse archeologie Archief Laagland archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 40 61 85 50
Projectleider/opsteller onderzoek	Jeroen Wijnen jeroen.wijnen@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied is momenteel in gebruik als weiland. De noordwestzijde is in gebruik als paardenweide en er staat een kleine schuur. Het terrein bevat voor zover bekend geen kelders of andere ondergrondse kunstwerken en er zijn geen historisch waardevolle bouwwerken in het plangebied aanwezig.⁴

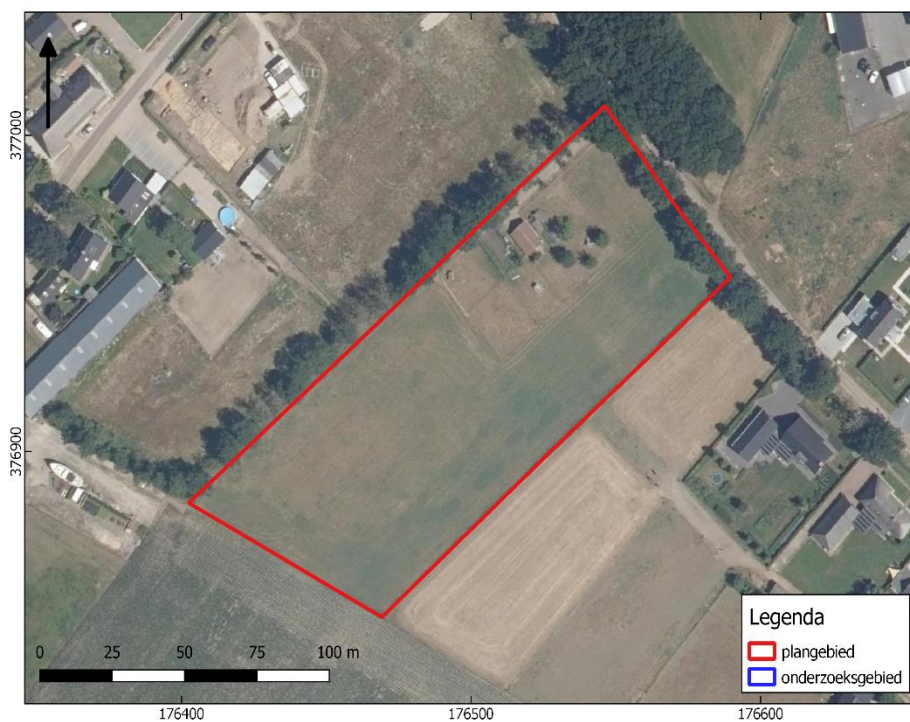
Binnen het plangebied worden twee boerderijwoningen met bijgebouwen gerealiseerd. Daarvoor wordt een ontsluitingsweg aangelegd en het terrein wordt nieuw ingericht met beplanting. De oppervlakte van de boerderijwoningen wordt voor elk 152 m². Op de zuidoostelijke helft van het plangebied zijn geen

³ www.imerGIS.nl/htm/opentopo800.htm

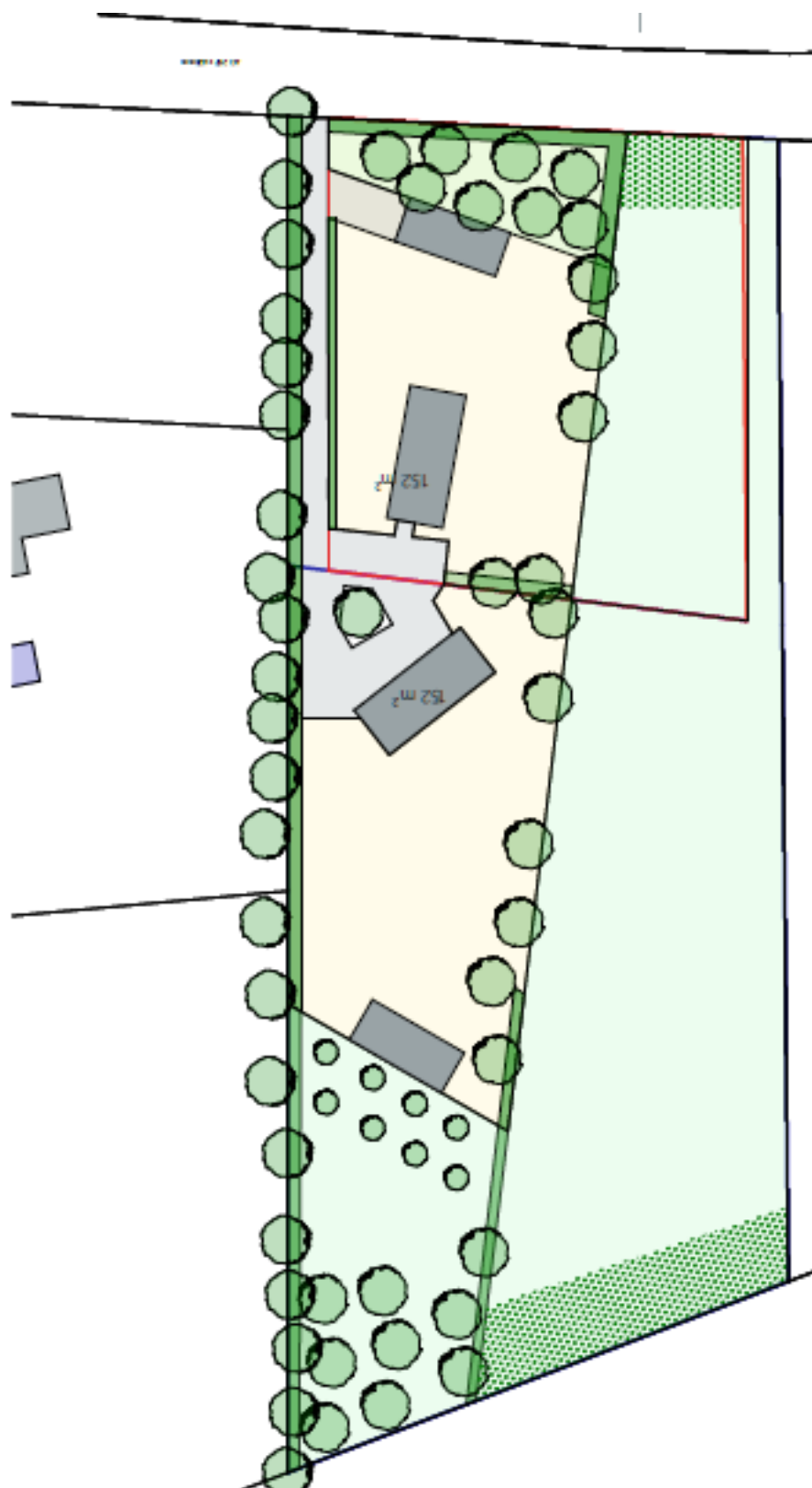
⁴ bron: gemeentelijke monumentenlijst

bodemingrepen voorzien en zal de bestemming agrarisch met waarden – landschappelijke waarden worden gehandhaafd (zie Bijlage 12).

In dit stadium zijn meer details van de plannen nog niet bekend. De milieutechnische condities, huidige en eventuele nieuwe waterpeil en of en zo ja wie de toekomstige gebruiker(s) wordt/worden zijn in dit stadium evenmin bekend. Onderstaande afbeeldingen tonen de huidige en de gewenste nieuwe situatie.

Afbeelding 2. Huidige situatie.

Afbeelding 3. Nieuwe situatie.

1.5 GEPLANDE VERSTORING

De ingrepen vinden plaats binnen het plangebied. De aanlegdiepte van de fundering is voorzien op 80 cm –mv. Een onderkeldering is niet direct voorzien, maar het nieuwe bestemmingsplan biedt daar wel mogelijkheden toe. Mochten de nieuwe eigenaren een kelder willen behoort dat tot de mogelijkheden.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

Volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart ligt het plangebied grotendeels in een gebied met hoge archeologische verwachting (categorie 4) waarvoor een onderzoeksplicht geldt bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm - mv en een verstoringsoppervlakte van meer dan 250 m². Binnen het plangebied ligt een smalle strook zonder archeologische verwachting of is vrijgegeven voor wat betreft archeologisch onderzoek (categorie 7). Voor een dergelijk gebied geldt in principe geen onderzoeksplicht. De omvang van de geplande verstoringen overschrijdt de vrijstellingsgrenzen zoals die in het vigerende gemeentelijk archeologiebeleid zijn aangegeven.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek. De archeologische verwachtingen- en waardenkaarten, gecombineerd met cultuurhistorische waardenkaarten waarop de archeologische beleidskaart is gebaseerd wordt beschouwd als een KNA-conform gemeente-dekkend bureauonderzoek.

Ondanks dat de gemeentelijke archeologische waardenkaart al een grote mate van detail kent is het wenselijk om actuele en meer op het plangebied gerichte detailinformatie te verzamelen die een stevige basis vormt voor het uit te voeren veldonderzoek. Dit gebeurt door middel van een archeologische quickscan voor het specifieke plangebied. De quickscan wordt bij voorkeur gecombineerd met verkennende boringen. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

HOOFDSTUK **2** INVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van het zuidelijk dekzandlandschap en bevindt zich in de Roerdalslenk. Deze Roerdalslenk is een structureel laag gebied dat daalt ten opzichte van de hoger gelegen Peelhorst in het noordoosten en het Kempisch Hoog in het zuidwesten. In de bodem van de Roerdalslenk heeft zich, door zijn langdurige dalingsgeschiedenis in de laatste twee miljoen jaar, een dik pakket sedimenten van rivieren, wind en smeltwaterstromen afgezet.

Het huidige reliëf heeft zich in eerste instantie gevormd aan het einde van de laatste ijstijd, het Weichselien (116.000 – 11.7000 jaar geleden). In Nederland heerste toen een periglaciaal klimaat. Tijdens deze fase en daarvoor zijn er dikke pakketten zand en leem afgezet in de Roerdalslenk. De afzettingen die van belang zijn binnen het onderzoeksgebied bestaan uit fluvioperiglaciale afzettingen en de dekzanden van de Formatie van Boxtel. De fluvioperiglaciale afzettingen komen vaak voor in de brede dalvormen die de loop van de voormalige smeltwaterafvoer markeren. Dit smeltwater was afkomstig van de sneeuw en de bovenlaag in de permafrost die in de zomerperiode ontdooiden. De fluvioperiglaciale afzettingen die zich in de ondergrond van het onderzoeksgebied moeten bevinden dateren uit het midden van de laatste ijstijd (Pleniglaciale periode van het Weichselien). Wellicht bevinden zich soortgelijke oudere afzettingen vanaf het Elsterien op grotere diepte in het onderzoeksgebied.⁵

Ingeschakeld in de fluvioperiglaciale afzettingen bevinden zich leemlagen, waarvan aaneengesloten leemhoudende sedimentlagen van tenminste 50 cm dikte bekend staan als de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Liempde (oude benaming: Brabantse Leem).⁶ Het Laagpakket van Liempde is een compacte laag, die meestal bedekt is met dekzanden of beekafzettingen. De Brabantse Leem heeft zich in het Pleniglaciaal op een moerassige toendra met een permanent bevroren ondergrond en stilstaande wateren kunnen vormen. Het landschap was open met een lage,

---

⁵ Bisschops 1973.

⁶ Bisschops 1973; De Mulder et al. 2003.

dichte begroeiing zonder bomen of heesters. De Brabantse Leem is vaak in de dalen als min of meer gelaagde leemafzetting aanwezig, terwijl ongelaagde leemafzettingen zich voornamelijk op de hogere delen bevinden. De mineralogische samenstelling van de Brabantse Leem pleit voor een oorspronkelijke eolische vorming. De horizontaal gelaagde sedimentstructuren wijzen tegelijkertijd op enige oppervlakkige verspoeling. Tevens worden er in veel gevallen in het van oorsprong horizontale tot subhorizontale pakket cryoturbatieverschijnselen, zoals vorstwiggen, aangetroffen in het profiel van ontgravingen.⁷ Het Pleniglaciaal omvat het koudste en grootste deel van de laatste ijstijd en is gedefinieerd als de periode tussen 73.000 en 14.500 jaar geleden.⁸

De dekzanden bestaan voornamelijk uit zand met (löss)leemlagen op verschillende niveaus, behorend tot de Formatie van Boxtel.⁹ Op basis van het leemgehalte wordt het bovenste niveau gerekend tot de Formatie van Boxtel, ongedifferentieerd ('Oud Dekzand') of Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden ('Jong Dekzand').¹⁰ De hier bedoelde eolische -en deels verspoelde afzetting van de Formatie van Boxtel (ongedifferentieerd) is afgezet in het Laat-Pleniglaciaal. De afwisseling van fijn gelaagd zand en leem waaruit deze bestaat wordt geïnterpreteerd als een eolische afzetting op een afwisselend droog en nat sedimentatieoppervlak. Mogelijk was er sprake van een jaarritme in een permafrostgebied met in de winter een droog bevroren oppervlak (saltatie van zand) en een nat, ontdooid oppervlak in de zomer (waarop leem vastkleeft).¹¹

In het Laat-Weichselien was er sprake van een poolwoestijn met een permanent bevroren ondergrond en grote zandverstuivingen. In dit tijdvak is de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden ('Jong Dekzand') afgezet. Deels is dit zanddek afwezig in bepaalde laagten en bevinden zich afzettingen van de Brabantse Leem aan het oppervlak of fluvioglaciale afzettingen van de Formatie van Boxtel. Het zanddek bestaat uit goed gesorteerde zeer fijne tot matig fijne zanden, met plaatselijk enkele grindjes. Grindjes zijn een indicatie dat er plaatselijk sprake is van verspoelde dekzanden. Binnen het Laagpakket van Wierden kan de Laag van Usselo worden aangetroffen, die is ontstaan door bodemvorming of veengroei in een korte warmteperiode in het Laat-Weichselien (Allerød periode 11.900-10.950 voor Chr.). In de Laag van Usselo is een wijd verbreide aslaag van de Laacher See uitbarsting aangetroffen, samen met houtskool. De Laag van Usselo is eveneens een niveau waarbinnen een aantal laatpaleolithische vindplaatsen (Federmesser-Cultuur) zijn aangetroffen.¹²

Het huidige reliëf en ondergrond in het onderzoeksgebied dat overwegend in het Midden-Weichselien (Pleniglaciaal) gevormd werd, bepaalde tevens het huidige landschap en landgebruik. Na de overgang Pleistoceen/Holoceen kon de vegetatie zich herstellen, waardoor er een meer uitgesproken bodemvorming kon optreden. Afhankelijk van de bodemvruchtbaarheid en waterhuishouding ging de bodem verbruinen, dan wel podzoleren of bij een nattere bodem de vorming van een humushoudende ondergrond met verschijnselen behorend bij een fluctuerende grondwaterspiegel zoals uitgesproken roestvlekken of ijzerconcreties.

---

⁷ Meijs & De Lang 1983.

⁸ Berendsen 2011.

⁹ De Mulder et al. 2003.

¹⁰ Schokker et al. 2003.

¹¹ Bisschops 1973.

¹² Berendsen 2011.

Met de introductie van de landbouw vanaf het Neolithicum begon de mens het landschap intensiever te gebruiken. Door het landbouwkundig gebruik trad er voor een deel ook verschraling en degradatie van de bodem op, waardoor veel voormalige bouwlanden zich ontwikkelden tot woeste gronden. Een gebied waar voormalige raatakkers zijn aangetroffen ligt op de Strabrechtse Heide tussen Someren en Heeze bij de Hoenderboom. Deze gronden zijn grofweg gedurende de Bronstijd en IJzertijd in gebruik geweest en waren daarna niet meer geschikt voor akkerbouw.

Vanaf de Late Middeleeuwen konden zich in de zandgebieden enkeerdgronden vormen door de bemesting met plaggenmest. De plaggenbemesting was beperkt tot de zandgronden die geschikt waren voor landbouwkundig gebruik, maar waar een bemesting voor een betere opbrengst zorgde. Er zijn aanwijzingen dat de eerste wijd verbreide plaggenophogingen in Zuid-Nederland rond de 14e /15e eeuw zijn begonnen, toen de Vlaamse steden opkwamen.¹³ Omdat het onderzoeksgebied een relatief goede natuurlijke bodemvruchtbaarheid heeft door de lemigheid geen noemenswaardige verschraling en zeker geen landdegradatie plaatsgevonden. Om deze reden kan worden aangenomen dat de locatie waarschijnlijk vanaf de eerste ontginning vrijwel continue in gebruik is geweest.

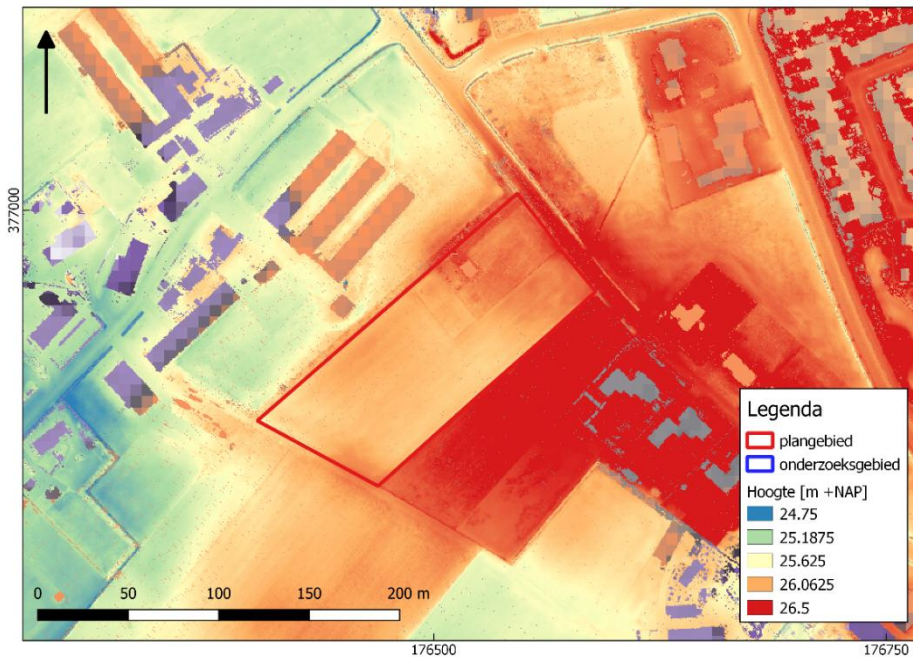
Op de geomorfologische kaart (bijlage 3) ligt het plangebied op een dekzandrug (3K14). Vrij direct ten zuidwesten gaat deze dekzandrug over in een smalle strook dekzandvlakte (2M13), die na ca. 180 m overgaat in een dalvormige laagte zonder veen (2R2). Deze dalvormige laagte representeert het beekdal van de Kleine Aa. Volgens de geomorfologische kaart ligt in het plangebied het bodemtype hoge enkeerdgronden met grondwatertrap VI of VII.

Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), zie bijlage 4 is een zuidoost-noordwest georiënteerde, smalle dekzandrug zichtbaar, die ten zuidwesten overgaat in het beekdal van de Kleine Aa. Rond 2010 is in het kader van de aanleg van een Ecologische Verbindingszone (EVZ) de Kleine Aa hermeanderd en zijn er verschillende poelen aangelegd in het beekdal.¹⁴ Ter hoogte van het plangebied zijn met name aan de zuidwestzijde van de Kleine Aa een aantal poelen en meertjes aangelegd, maar is aan de loop van de kleine Aa verder niet veel gewijzigd. De Kleine Aa is hermeanderd ten noorden van De Hoof. Het perceel direct ten zuidoosten van het plangebied ligt duidelijk hoger. Dit perceel wordt vervolgens ten zuidoosten scherp begrensd en eveneens als de bebouwde percelen aan de Hollestraat ten zuidoosten. Deze onnatuurlijke en scherpe grenzen zijn in detail zichtbaar op onderstaande afbeelding. Het perceel direct ten zuidoosten van het plangebied en de bebouwde percelen zijn volgens de archeologische beleidskaart afgegraven (Bijlage 5). Waarschijnlijk is het terrein daarna opnieuw opgehoogd. Het terrein van het plangebied lijkt deel uit te maken van het natuurlijke reliëf.

---

¹³ Hiddink & Renes 2007, Verspay 2010.

¹⁴ Berkvens, 2008; Wijnen en Brijker, 2008.

Afbeelding 4. Detailopname van het plangebied op het AHN.

Bodemkundig (bijlage 6) ligt het gebied zoals boven beschreven in een gebied met hoge zwarte enkeerdgronden in lemig zand (zEZ23). Aan de noordoostzijde van de Kleine Aa, de zijde van het plangebied, liggen lage enkeerdgronden in lemig zand (EZg23). Met een grondwatertrap VI is de gemiddelde jaarlijkse grondwaterfluctuatie binnen het plangebied tussen 40 à 80 tot meer dan 120 cm -mv.

Enkeerdgronden zijn zandgronden met een plaggendeek van tenminste 50 cm dik. Dit plaggendeek is vanaf de Late Middeleeuwen ontstaan door het periodiek opbrengen van met mest vermengde pluggen op de akker. Doel hiervan was de bodemvruchtbaarheid op peil te houden of te verbeteren. Enkeerdgronden zijn voor wat betreft archeologie om twee redenen relevant. De oudste enkeerdgronden zijn meestal ontstaan op locaties die ook vóór het in zwang komen van pluggenbemesting al als akker in gebruik waren. Dat waren meestal relatief hooggelegen, goed ontwaterde zandgronden die redelijk goed met de toenmalige landbouwtechnieken konden worden bewerkt. Door deze eigenschappen zijn deze gronden vaak al heel vroeg – soms als vanaf het midden-Neolithicum – in gebruik genomen als landbouwgrond. Resten van bewoning uit deze perioden wordt daarom vaak onder een plaggendeek aangetroffen. Daarnaast fungeert het plaggendeek in meer moderne tijden als een dikke beschermende laag, waardoor eventueel aanwezige resten niet of in mindere mate zijn aangetast door allerlei bodemingrepen.

Bij het verkennend en nader milieu-hygiënisch bodemonderzoek op het noordelijk deel van de locatie varieert de dikte van de humeuze bovengrond (A-horizont) van 20 cm tot 100 cm dikte.¹⁵ Opvallend is dat een dunne tot matig dikke A-horizont (20 à 30 cm dikte) onder bestratingen (tegels en klinkers) is aangetroffen. De dunne tot

---

¹⁵ Meeren, 2020.

matig dikke A-horizont is waarschijnlijk afgetopt. Bij het bodemonderzoek zijn verder geen indicaties gevonden voor een verstoord bodemprofiel.

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 7 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied. In het plan- en onderzoeksgebied staan meerdere waarden geregistreerd. Deze worden hieronder beschreven. In ARCHIS3 hebben de waarnemingen een objectnummer en de onderzoeken hebben een zaakidentificatienummer.

2.3.2 WAARNEMINGEN

In het onderzoeksgebied zijn diverse waarnemingen bekend:

Objectnummer 1086369 (Zaakidentificatienummer 2191603100): direct ten zuidoosten van het plangebied aan de Hollestraat: Bij een proefsleuvenonderzoek zijn in totaal 70 sporen aangetroffen, bestaande uit kuilen, paalkuilen en een greppel. Er werden in totaal twee vindplaatsen aangetroffen. Vindplaats 1 bestond uit paalkuilen uit de IJzertijd die over het hele plangebied liggen verspreid. Deze vindplaats strekt zich waarschijnlijk alle richtingen uit in en rondom het plangebied. Vindplaats 2 bestond uit een greppel uit de Middeleeuwen – beide complextype bewoning (inclusief verdediging) en onbepaald.

Objectnummer 1099827 (Zaakidentificatienummer 2423328100): op ca. 30 m ten noorden zijn aan de Hoof 7 bij een archeologische begeleiding twee paalkuilen jonger dan 1850 aangetroffen.¹⁶ Complex: Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald.

Objectnummer 1058830: op ca. 100 m ten noorden zijn bij niet archeologische graafwerkzaamheden sporen, structuren en meerdere aardewerkfragmenten uit de IJzertijd en Middeleeuwen aangetroffen -complextype bewoning (inclusief verdediging) en onbepaald.

Objectnummer 1029933: op ca. 300 m ten westen is aan de oever van de Kleine Aa een Flint-Ovalbeil uit het Neolithicum gevonden-complextype onbepaald.

Objectnummer 1092719 (Zaakidentificatienummer 2286496100): het objectnummer is geplaatst op ca. 440 m ten noordwesten, maar betreft een tracé dat bij een archeologische inspectie (archeologische begeleiding) van de werkzaamheden rond de hermeandering van de Kleine Aa is onderzocht. Daarbij zijn glas, munten, aardewerkfragmenten en bouwmetaal uit Middeleeuwen en Nieuwe tijd gevonden. Slechts twee aardewerkfragmenten zijn gevonden binnen een context (sloten).

Objectnummer 1103464: op ca. 325 m ten zuidoosten zijn meerdere aardewerkfragmenten uit de Middeleeuwen en een bronzen Maltezer kruis uit de Vroege Middeleeuwen gevonden bij niet-archeologische graafwerkzaamheden. Complextype bewoning (inclusief verdediging) onbepaald.

---

¹⁶ Hos, 2013.

Objectnummer 1054916: op ca. 340 m ten oosten zijn meerdere fragmenten handgevormd aardewerk en twee spinklossen uit de IJzertijd gevonden bij niet-archeologische graafwerkzaamheden – complextype bewoning (inclusief verdediging).

Objectnummer 1108626: op ca. 400 m ten zuidoosten is een transversale spits uit het Laat-Mesolithicum tot Midden-Neolithicum gevonden - complextype: niet te bepalen.

Objectnummer 1030044: op ca. 410 m ten oosten is een stenen bijl gevonden uit het Vroeg-Neolithicum B tot Bronstijd. Het complextype is niet te bepalen.

Objectnummer 1102088 (Zaakidentificatienummer 2328389100): bij een proefsleuvenonderzoek op ca. 430 m ten noordoosten zijn meerdere vondsten gedaan (aardewerkfragmenten en zijn meerdere sporen (Romeinse waterput, kuilen, paalgaten en greppels) uit de IJzertijd en Romeinse tijd aangetroffen -complextype bewoning (inclusief verdediging)

Objectnummer 1086844: op ca. 450 m ten noordoosten zijn bij een booronderzoek twee kleine fragmenten van kogelpotten uit de 12e-13e en 13e-14e eeuw gevonden – complextype bewoning (inclusief verdediging) onbepaald.

2.3.3 AMK-TERREINEN

AMK-terreinen (= Archeologische Monumentenkaart) zijn terreinen waarvan bekend is dat zich archeologische resten in de grond bevinden. Het archeologisch belang daarvan is bovendien gewaardeerd. Zo zijn er AMK-terreinen van archeologisch belang, hoog, zeer hoog archeologisch belang en wettelijk beschermde AMK-terreinen van zeer hoog archeologisch belang).

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen AMK-terreinen geregistreerd (zie Bijlage 7).

2.3.4 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke verwachtingskaart (bijlage 5) ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (categorie 4). Een smalle strook aan de zuidoostgrens van het plangebied heeft geen archeologische verwachting (categorie 7) omdat dit zou zijn afgegraven.

2.3.5 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 7.

Zaakidentificatienummer 2160426100 (bureauonderzoek) en 2160426100 (proefsleuvenonderzoek): direct ten zuidoosten van het plangebied is in 2007 een bureauonderzoek uitgevoerd en zijn enkele proefputjes ter controle gegraven. Vervolgens werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij in totaal 70 sporen werden aangetroffen, bestaande uit kuilen, paalkuilen en een greppel. Er werden in totaal twee vindplaatsen aangetroffen. Vindplaats 1 bestond uit paalkuilen uit de IJzertijd die over het hele plangebied liggen verspreid. Deze vindplaats strekt zich waarschijnlijk alle richtingen uit in en rondom het plangebied. Vindplaats 2 bestond uit een greppel uit de Middeleeuwen. Het plangebied ligt op de flank van een dekzandrug die afhelt naar het beekdal van de Kleine Aa die zich ten zuidwesten van het plangebied bevindt. Aan de hand van de bodemprofielen werd duidelijk dat de

bodem zich in een relatief natte context had ontwikkeld. Binnen het plangebied is een groot deel van het archeologische sporenniveau in het esdek of akkerlaag opgenomen. Hierdoor zijn alleen de onderkanten van diep ingegraven sporen geconserveerd en konden door het ontbreken van minder diepe gefundeerde sporen geen structuren worden herkend. Vanwege de slechte conservering van de sporen is afgezien van een vervolgonderzoek.

Zaakidentificatienummer 2423328100: op ca. 30 m ten noorden is aan de Hoof 7 een archeologische begeleiding van de sanering van zinkassen uitgevoerd.¹⁷ Er zijn twee vierkante paalsporen aangetroffen die vermoedelijk jonger zijn dan 1850 na Chr. Omdat zelden verdiept is tot in de C-horizont kon het plangebied niet gewaardeerd worden op het voorkomen van archeologische resten en is geadviseerd om de archeologische dubbelbestemming voor dit plangebied te handhaven.

Zaakidentificatienummer 2144356100: op ca. 85 m ten zuidenwesten is in 2007 een booronderzoek uitgevoerd, waarbij een verstoord en nat bodemprofiel, zonder archeologische indicatoren is aangetroffen. Om die reden is geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Zaakidentificatienummer 2431688100 (booronderzoek) en 2462281100 (proefsleuvenonderzoek) : op ca. 25 m ten noordoosten is een booronderzoek uitgevoerd. In het noordelijk deel van dit plangebied werd een intact plaggendeek aangetroffen, terwijl het in het zuidelijk deel een twintigste-eeuws ophogingspakket direct op de natuurlijke ondergrond lag. Om die reden is het noordelijk deel van het plangebied onderzocht met een proefsleuvenonderzoek. Omdat het uitvoerende bedrijf Archeodienst failliet is gegaan is er geen documentatie en onderzoeksrapportage van beschikbaar.

Zaakidentificatienummer 2160418100: op ca. 180 m ten noordwesten is in 2007 een bureauonderzoek uitgevoerd en zijn enkele proefputjes ter controle gegraven. Omdat dit project niet is gedeponereerd in ARCHIS en Danseasy zijn geen verdere details bekend. Omdat in ARCHIS geen vervolgonderzoek staat geregistreerd is dit plangebied waarschijnlijk vrijgesteld van vervolgonderzoek.

Zaakidentificatienummer 2286496100 : in 2010 is op ca. 280 m ten westen een archeologische begeleiding (nainspectie) uitgevoerd rond de werkzaamheden bij de hermeandering van de Kleine Aa.¹⁸ Het weinige vondstmateriaal (glas, munten, aardewerkfragmenten en bouw materiaal) werd, op twee vondsten na die in sloten zijn gevonden (een fragment steengoed uit de 19^e eeuw en een fragment protosteengoed uit de 14^e eeuw), niet in een archeologische context aangetroffen. De sporen bestonden voornamelijk uit recente kuilen, depressies en (gedempte) sloten/greppels. De voormalige loop van de Kleine Aa was goed te herkennen als een door essenstobben begrensde verkleuring in het vlak.

Zaakidentificatienummer 2395595100 : in 2010 is op ca. 280 m ten westen een archeologische begeleiding van ontgrondingswerkzaamheden uitgevoerd in het kader van het aanleggen van visvijvers. De resultaten van dit onderzoek staan niet gedocumenteerd in ARCHIS en Danseasy.

Zaakidentificatienummer 2195305100 (booronderzoek) en 2328389100 (proefsleuvenonderzoek): op ca. 380 m ten noorden is in 2008 een booronderzoek uitgevoerd, waarbij een hoge archeologische verwachting voor de

---

¹⁷ Hos, 2013.

¹⁸ Botermans en Malssen, 2011.

periode Laat-Paleolithicum tot Nieuwe tijd werd vastgesteld.¹⁹ Vervolgens is een vervolgonderzoek door middel van een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Bij het proefsleuvenonderzoek zijn enkele paalsporen aangetroffen die mogelijk uit de IJzertijd dateren. Op een ander deel is een erf uit de Romeinse tijd aangetroffen. Voor dit plangebied is een vervolgonderzoek geadviseerd op het nog niet onderzochte deel.

Zaakidentificatienummer 4556245100: Oop ca. 450 m ten noordoosten ligt het park Het Loove. In het verleden is het terrein verlaagd en is een vijver aangelegd.²⁰ Overal waar het terrein onder 25,3 m +NAP is verlaagd is geadviseerd het terrein vrij te geven. Voor de rest is alleen vervolgonderzoek nodig bij een verstoringsoppervlakte van tenminste 2500 m² en 40 cm -mv.

2.4 HISTORIE

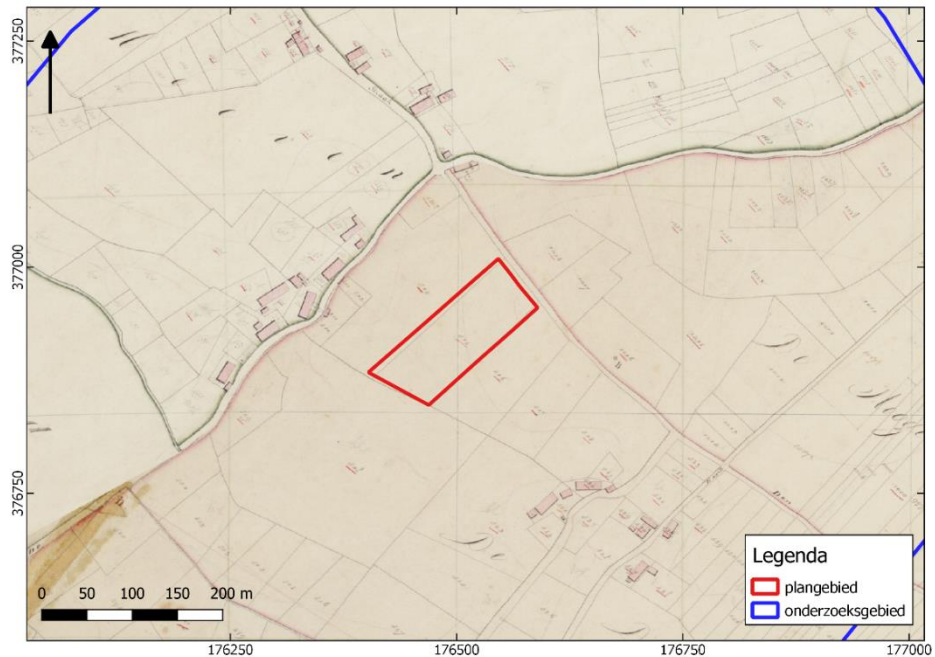
Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832)²¹ is het plangebied en haar omgeving nog onbebouwd (zie onderstaande afbeelding). Het terrein is op de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel) aangeduid als weiland. Het plangebied ligt op ca. 100 m ten zuidoosten van de bebouwing van De Hoof (De Hool) en ca. 200 m ten noordoosten van de bebouwing een in het verleden verdwenen weg, parallel liggend aan de huidige Dellerweg. Aan de Holleweg tussen De Hoof en de toenmalige Kerkweg (Dellerweg) lag geen bebouwing.

---

¹⁹ Weterings en Weerden, 2012.

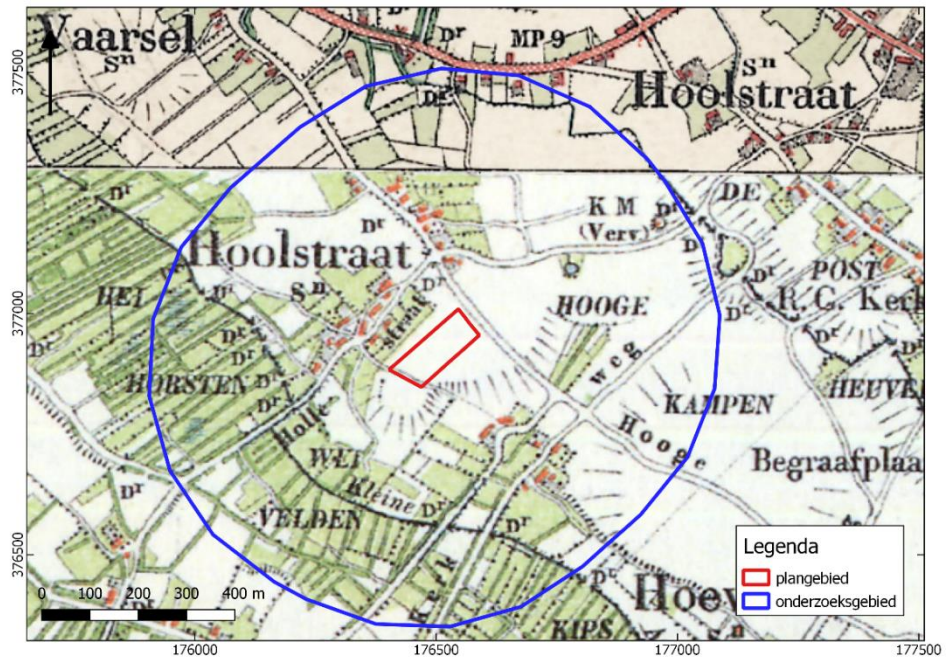
²⁰ Glind, 2017.

²¹ bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl

Afbeelding 5. Uitsnede uit de eerste kadastrale kaart, circa 1832. De locatie van het plangebied is rood omlijnd. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

Op de topografische kaart van 1901 (zie afbeelding 6) is het plangebied onbebouwd en in gebruik als bouwland. De situatie op deze kaart en de situatie begin 19^e eeuw komen vrijwel overeen. Begin jaren '60 van de vorige eeuw verschijnt agrarische bebouwing (varkens- of kippenstallen). Vanaf de topografische kaart van 1971 staan op het terrein grenzend ten noordwesten van het plangebied stallen aangegeven. Ten zuidoosten van het plangebied is rond 2012 de agrarische bebouwing vervangen door woningen. Deze vervangende bebouwing aan de Hollestraat is gebouwd tot vrij dichtbij het plangebied. De agrarische bebouwing op het perceel direct ten noordwesten van het plangebied is verdwenen rond 2018. Zover bekend is daarvoor nog geen nieuwe bebouwing in de plaats gekomen. Op het noordoostelijk deel van het plangebied zijn rond 2009 een schuur en diverse paardenweiden aangelegd.

Afbeelding 6. Uitsnede uit de topografische kaart van 1901. Bron: topotijdreis.nl.

HOOFDSTUK **3** CONCLUSIE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 CONCLUSIE

Op basis van de inventarisatie kan het volgende geconcludeerd worden.

Het plangebied ligt op een dekzandrug met het bodemtype hoge enkeerdgronden met grondwatertrap VI of VII, niet ver van het beekdal van de Kleine Aa. Zover bekend is de bodemopbouw in het overgrote deel van het plangebied intact. Volgens de archeologische beleidskaart heeft het plangebied grotendeels een hoge archeologische verwachting vanaf het Laat-Paleolithicum. Een smalle strook aan de zuidoostgrens van het plangebied is mogelijk afgegraven en heeft volgens de archeologische beleidskaart geen archeologische verwachting.

In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten uit alle perioden vanaf het Mesolithicum bekend. Resten uit deze periode kunnen ook in het plangebied worden verwacht. Volgens de Archeologie en Landschapskaarten met vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot Romeinse tijd (Bijlage 8) en Vroege Middeleeuwen tot Nieuwe tijd (Bijlage 9) zijn archeologische resten uit alle perioden gevonden vanaf het Laat-Paleolithicum/Mesolithicum binnen het onderzoeksgebied.

In historische tijden (vanaf circa 1832) werd het terrein omschreven als weiland en bouwland. Rond 2009 is op het noordwestelijk deel van het plangebied een schuur gebouwd. Verder bleef het plangebied vrijwel geheel onbebouwd.

3.2 VERWACHTINGSMODEL

Het plangebied ligt op een dekzandrug met hoge zwarte enkeerdgronden in de nabijheid van een beekdal. De hoge zwarte enkeerdgronden bestaan uit lemig zand. Specifiek relevant voor de periode Laat-Paleolithicum-Vroeg-Neolithicum ligt het plangebied mogelijk net binnen een gradiëntzone (zie ook Bijlage 8). Dergelijke gradiëntzones met hoogten in de nabijheid van open water vormde zeker vanaf het Mesolithicum een aantrekkingspool voor menselijke occupatie. Voor landbouwers Midden-Neolithicum tot Nieuwe tijd is de verwachting hoog vanwege de hogere ligging op een dekzandrug. Omdat de bodem uit lemig zand bestaat gaat het bovendien om een redelijk vruchtbare bodem. Omdat er geen bebouwing begin 19e eeuw aanwezig was binnen het plangebied geldt de hoge archeologische verwachting vanaf Laat-Paleolithicum tot Late Middeleeuwen en is de archeologische verwachting middelhoog voor de Nieuwe tijd.

Vanwege het aanwezige bodemtype bevinden zich eventuele vindplaatsen vanaf het Laat-Paleolithicum tot Late Middeleeuwen waarschijnlijk onder een plaggendek dat

bescherming biedt tegen (ondiepe) verstoringen. Deze resten liggen in de top van de natuurlijke ondergrond, mogelijk dicht onder het maaiveld onder een bouwvoor of eventuele ophogingslaag. De natuurlijke bodem wordt hier gevormd door dekzand waarin zich een podzol heeft ontwikkeld. De diepte waarop eventuele vindplaatsen kunnen worden aangetroffen is ca. 50 cm -mv, maar er zijn plaatselijke variaties in dikte van de A-horizont (dikten van 20 à 30 cm en 100 cm). Archeologische resten uit de Nieuwe tijd bevinden zich mogelijk al net onder het maaiveld in het plaggendek.

Eventuele nederzettingen uit de steentijd hebben een omvang van 50 – 200 m² (kleine variant) of 200 – 1000 m² (middelgrote variant). Nederzettingen uit de periode bronstijd – middeleeuwen hebben meestal een omvang tussen 500 – 2000 m² (huisplaats) of meer dan 8000 m² (dorp).²²

Eventuele resten bestaan uit vuursteenstrooiingen (voornamelijk neolithicum, in mindere mate bronstijd en ijzertijd). Daarnaast kan (gefragmenteerd) aardewerk worden verwacht, evenals houtskool, verbrande huttenleem en natuursteen. Vanaf ongeveer de 17^e eeuw is ook baksteen te verwachten (rurale gebieden; in bewoningskernen al eerder). Deze vondstcategorieën bevinden zich aan of in het pleistocene zand, direct onder een bouwvoor. Daarnaast kunnen grondsporen worden verwacht. Het gaat daarbij overwegend om paalkuilen, greppels en afvalkuilen en dergelijke. Deze bevinden zich in de top van de pleistocene ondergrond en kunnen zich tot op grote diepte uitstrekken.

---

²² bron: Tol e.a., 2006.

HOOFDSTUK 4 VELDONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van verstoring en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Het hele plangebied was geheel toegankelijk voor archeologisch booronderzoek.

Voor aanvang van het veldonderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld²³ en gedeponereerd in Archis3. Volgens de in de gemeente Someren gehanteerde richtlijnen dienen 8 boringen/ha gezet te worden en een proefputje/ha te worden gegraven. Het veldonderzoek bestond uit het zetten van 10 verkennende boringen en 2 profielputjes. Verkennend booronderzoek is een snelle en kostenefficiënte onderzoeksmethode om de archeologische potentie van een plangebied in kaart te brengen. Aangezien de specifieke bodemopbouw in het plangebied niet bekend is, is verkennend onderzoek in dit stadium de meest geschikte onderzoeksmethode.

De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

De met een schop gegraven profielputjes dienen om een representatief profiel te verkrijgen van de bodemopbouw en/of om de aard van de verstoring beter in beeld te krijgen. Door een profielputje wordt de bodemopbouw duidelijker, zijn de overgangen duidelijk zichtbaar en kan ook door derden het profiel geïnterpreteerd worden. De voorziene afmetingen van een profielputje zijn maximaal 50 x 50 cm en wordt gegraven tot in de C-horizont, tenminste als blijkt dat de C-horizont binnen ca. 70 cm wordt bereikt.

De boringen zijn gemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 3 m. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 11. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in 0.

---

²³ Wijnen, 2020.

4.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

De eigenaar van het perceel vertelde dat de grond vruchtbaar is, zolang er maar genoeg regen valt. In de zomer kan de grond erg droog worden. Dat was zeker het geval in de laatste paar zomers.

Op 30 à 90 cm -mv in de ondergrond is in de meeste gevallen zwak siltig, matig fijn zand al dan niet met roestvlekken aangetroffen. In een paar boringen is bovenin matig siltig, zeer fijn zand (lemig zand) aangetroffen. Bij deze afzettingen gaat het om dekzanden van de Formatie van Boxtel, ongedifferentieerd. Volgens een verouderde lithostratigrafische indeling gaat het vanwege de karakteristieke lemigheid om het Oud Dekzand uit de Pleniglaciale periode van het Weichselien.

Afbeelding 7 Proefputje 11 bouwvoor en oude akkerlaag op dekzanden

De humeuze bovengrond (A-horizont) bestaat voornamelijk uit zwak humeus, lemig zand. Algemeen voldoet de dikte van de A-horizont van de bodem net wel/net niet om geclassificeerd te worden als het bodemtype enkeerdgronden. In de bovenste 30

à 40 cm bestaat de moderne bouwvoor voornamelijk uit donkerbruin of donker grijsbruin, zwak humeus, matig siltig zand. Vervolgens is in de meeste boringen (boring 1, 3, 4, 7, 9, 10 en profielputjes 11 en 12) bruin, zwak humeus, matig siltig zand van een oude akkerlaag aanwezig, die bij benadering op een oude cultuurlaag lijkt. De oude akkerlaag was aanwezig in de profielputjes, maar deze is in meerdere of mindere mate geraakt bij het ploegen (zie onderstaande afbeelding). In boring 7 en 9 is in de oude akkerlaag een enkel vlekje gevonden dat indicatief is voor enige verstoring. Deze verstoring kan ook een graafgang in de mollenlaag zijn geweest. In boring 2 ontbreekt de oude akkerlaag, maar is wel een 70 cm dikke A-horizont aanwezig. Daaronder is vervolgens een bruin gevlekte horizont aanwezig tot 90 cm -mv. In dit mogelijke spoor is een enkele spikkel houtskool gevonden als archeologische indicator. Omdat de vlekken niet zijn vervaagd gaat het waarschijnlijk om een spoor uit de Nieuwe tijd, maar kan het net zo goed om een subrecente verstoring handelen. In boring 5 en 6 is de bovenste 20 cm van de ondergrond verstoord tot 60 cm -mv.

Afbeelding 8 Proefputje 12 bouwvoor en een deels verploegde, oude akkerlaag op dekzanden

In de meeste boringen is een matig dikke tot dikke A-horizont met een oude akkerlaag aanwezig. Al zijn er plaatselijk verstoringen aanwezig, de aanwezigheid

van een onverstoorde bodemopbouw overheerst binnen het plangebied. In geen van de boringen zijn bodemhorizonten aanwezig van het oorspronkelijke, natuurlijke bodemtype, dat aanwezig moet zijn geweest voordat het terrein ontgonnen werd.

4.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

Overal in de A-horizont (bouwvoor en oude akkerlaag) zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Deze archeologische indicatoren bestonden overal uit houtskool. Opvallend is dat er slechts één enkele baksteenspikkel (profielput 11) gevonden is. In boring 3 is in de oude akkerlaag een enkel minifragmentje handgevormd aardewerk gevonden dat vaag gedateerd kan worden in het Neolithicum-Vroege Middeleeuwen. Omdat het zo'n minifragmentje was, dat ook al in het veld doormidden splijt, is het meteen gedeselecteerd. Verder is in de bouwvoor van boring 1 een fragmentje lood met een deels glanzend oppervlak (vertind?) gevonden. De baksteen- en houtskoolspikkels, evenals het loodfragmentje zijn waarschijnlijk bij de bemesting op het veld gebracht. Het is niet duidelijk of het handgevormde minifragmentje oorspronkelijk afkomstig is van het plangebied of elders. Er kunnen slechts theorieën over de herkomst van dit fragmentje worden losgelaten waarom het niet uit het plangebied afkomstig is, of wel afkomstig is uit het plangebied. In ieder geval kan dit fragmentje niet worden genegeerd om tot een selectiebesluit te komen. In boring 2 is in een mogelijk spoor uit de Nieuwe tijd een houtskoolspikkel gevonden, omdat de in deze horizont aangetroffen vlekken vrij duidelijk zijn kan het ook nog om een subrecente verstoring handelen.

De oude akkerlaag lijkt bij benadering op een oude cultuurlaag. Omdat (recentelijk niet meer verploegde) akkerlagen vrij snel verbleken in lemig materiaal, gaat het bij de oude akkerlagen waarschijnlijk ook om een plaggendek en niet om een oude cultuurlaag uit de periode voordat de pluggenbemesting als landbouwkundig systeem in zwang kwam. Omdat er geen door oorspronkelijke, door bodemvorming gevormde, natuurlijke bodemhorizonten zijn aangetroffen is de archeologische verwachting voor jagers-verzamelaars (Laat-Paleolithicum-Vroeg-Neolithicum) laag, terwijl de archeologische verwachting hoge verwachting vanaf het Neolithicum tot Late Middeleeuwen gehandhaafd kan worden omdat een overwegend onverstoorde ondergrond is aangetroffen onder een plaggendek.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN VERWACHTING

Binnen het plangebied zijn voornamelijk enkeerdgronden met een onverstoorde ondergrond aangetroffen. Afgezien enkele uitzonderingen met een diepere versterking zijn in het meest uitgesproken geval verploegde, oude akkerlagen aanwezig. Bij de aangetroffen bodemopbouw gaat het volgens de bodemclassificatie om net wel of net geen enkeerdgronden. In geen van de bodemprofielen zijn oorspronkelijke, door bodemvorming gevormde, natuurlijke bodemhorizonten aangetroffen. Om die reden is de archeologische verwachting voor resten in-situ van jagers-verzamelaars laag: vondstmateriaal uit deze periode ligt vrijwel altijd aan het oorspronkelijke oppervlak en eventuele grondsporen (haardkuilen) zijn meestal ondiep. Voor de periode Midden-Neolithicum-Late Middeleeuwen kan de hoge verwachting gehandhaafd blijven, evenals de middelhoge archeologische verwachting voor de Nieuwe Tijd.

HOOFDSTUK 6 SELECTIEADVIES

Op basis van het uitgevoerde booronderzoek is de kans hoog dat het plangebied archeologische sporen bevat. Vanwege het ontbreken van horizonten met een natuurlijke bodemvorming is de archeologische verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum-Vroeg-Neolithicum laag. Vanwege de verder onverstoord bodemopbouw kan de in het archeologisch bureauonderzoek gespecificeerde hoge archeologische verwachting vanaf het Midden-Neolithicum tot Late Middeleeuwen en de middelhoge archeologische verwachting voor de Nieuwe tijd worden gehandhaafd.

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt nader archeologisch onderzoek geadviseerd conform protocol 4003 IVO (landbodems). Gelet op de te verwachten prospectiekenmerken en prospecteerbaarheid van een eventuele vindplaats wordt geadviseerd dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek conform de KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P).²⁴ Voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek dient een door het bevoegd gezag goed te keuren programma van eisen (PvE) te worden opgesteld.

De opdrachtgever heeft aangegeven dat op de zuidoostelijke helft geen bodemingrepen zijn voorzien en dat ook de bestemming agrarisch met waarden – landschappelijke waarden niet zal veranderen. Om die reden wordt geadviseerd om de zuidoostelijke vrij te stellen van archeologisch onderzoek in het kader van deze ontwikkeling en archeologische dubbelbestemming te handhaven. Een belangrijk deel van deze zone is op basis van het verkennend booronderzoek ook verstoord.

Voor het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek dient een door het bevoegd gezag goed te keuren programma van eisen (PvE) te worden opgesteld. Geadviseerd wordt om de proefsleuven in het daadwerkelijk te verstoren gebied uit te voeren. De norm is dat minimaal 8% van het relevante plangebied door middel van proefsleuven wordt onderzocht. Het relevante plangebied het noordwestelijke deel van het plangebied, zoals aangegeven staat in afbeelding 3 en Bijlage 12.

In het selectieadvies wordt voorgesteld het bodemarchief te behouden in-situ door het ophogen met een laag grond van tenminste 50 cm. Daarnaast zal in het bestemmingsplan moeten worden opgenomen dat bodemingrepen dieper dan 50 cm onder het maaiveld, niet zijn toegestaan zonder voorafgaand archeologisch onderzoek. Mocht besloten worden tot het behoud van archeologische resten en derhalve archeologie vriendelijk te bouwen, dient dat te worden aangetoond middels een behoudsplan, waarin de te volgen werkwijze van de aannemer in detail is omschreven.

Mocht een dergelijke behoud geen optie zijn, luidt het selectieadvies een definitief archeologisch onderzoek in het plangebied uit te voeren. Dit vervolgonderzoek dient plaats te vinden in die gebieden waar bodemingrepen gepland zijn of waar deze door

---

²⁴ Borsboom e.a., 2012

het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (bouw van nieuwe woningen, mogelijkheden vergunningvrij bouwen en aanleg van kabels/leidingen, groen en waterberging). Het archeologisch onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van een karterend en waarderend archeologisch proefsleuvenonderzoek (conform protocol Proefsleuven KNA 4.1) aan de hand van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen (PvE) en uitgevoerd te worden door een archeologisch bedrijf dat gecertificeerd is voor het uitvoeren van archeologische opgravingen (Erfgoedwet 2016).

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente Someren, hierin vertegenwoordigd door de archeologisch adviseur van de gemeente, mevrouw drs. R. Berkvens

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (033 421 74 56) of via de website: www.cultureelerfgoed.nl/contact.

literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). *Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's*. Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land*. Assen.
- Berkvens, R., 2008: *Archeologisch bureauonderzoek Heihorsten. Gemeente Someren*. SRE Milieudienst, Eindhoven.
- Berkvens, R., 2015: *Actualisering archeologiekaart gemeente Someren*. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Eindhoven.
- Berendsen, H.J.A., 2011: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen.
- Bisschops, J.H., 1973: *Blad Eindhoven Oost (510). Toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland 1:50.000*. Haarlem.
- Borsboom, A.J. en J.W.H.P. Verhagen, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Gouda.
- Bosch, J.H.A., 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A*.
- Botermans, M.C. en N. van Malssen, 2011: *Een archeologische inspectie na graafwerkzaamheden op locatie C van Plangebied de Heihorsten te Someren (NB)*, ARC-rapport 2011-68.
- Glind, M. van de, 2017: *Bureauonderzoek Archeologie. Park het Looze te Someren. Gemeente Someren*. Rapportnummer A7008, Schijndel.
- Hiddink, H. en H. Renes, 2007: *De oude akkercomplexen in de oostelijke helft van Noord-Brabant en het noorden en midden van Limburg* in: van Doesburg, J./M. de Boer/B.J. Groenewoudt en T. de Groot (eds.), *Essen in zicht. Essen en plaggendecken in Nederland: onderzoek en beleid*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 34), 19-159.
- Hos, T.H.L., 2013: *Archeologische begeleiding van de sanering van zinkassen. De Hoof 7 te Someren Gemeente Someren*. Rapportnummer 12122042.30, Swalmen.
- Kortlang, F.P., 2011: *De Archeologiekaart van Someren. Een archeologische waarden- en beleidskaart voor de gemeente Someren*. ArchAeO, Eindhoven.
- Meeren, T.M.C. van, 2020: *Verkennend en nader bodemonderzoek Hollestraat (ong.) Someren*. rapport: 2001591. Oirschot.
- Mulder, E.F.J. de., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Meijs, E.P.M. & F.D. de Lang, 1983: *Eerste aanzet tot een nadere stratigrafische onderverdeling van de Nuenen Groep op grond van sonderingen en mineralogisch onderzoek*. Rapport OP 5613. Haarlem.
- Mulder, E.F.J. de , Geluk, M.C., Ritsema, I., Westerhoff, W.E. & Wong, T.E., 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.
- Schokker, J., F.D. de Lang & C. den Otter, 2003: *Lithostratigrafische Nomenclator Ondiepe Ondergrond, Formatie van Boxtel*. Utrecht.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek v2*. SIKB

Weterings P. en J.F. van der Weerden, 2012: *Someren Loovehof. Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*. BAAC rapport A-11.0140, 's-Hertogenbosch.

Wijnen, J.J.A. en J. M. Brijker, 2008: *Aardkundige Waarden Onderzoek EVZ Kleine Aa te Someren, gemeente Someren*. Rapportnummer 08063211, Boxmeer.

, . , 2020. Plan van Aanpak ivo-verkennend Hollestraat (ong.) te Someren.docx. Almelo.

Archeologische databases/internetbronnen

ArchisIII

www.boorstaten.nl

www.topotijdreis.nl

www.hisgis.nl

www.grondwatertools.nl

www.kadastralekaart.com

Gebruikte kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2), nauwkeurigheid Z-waarde <= 5 cm. Bron: www.ahn.nl. Geraadpleegd op 23-11-2020

Archeologische beleidskaart. Bron: gemeente Someren. Geraadpleegd op 23-11-2020

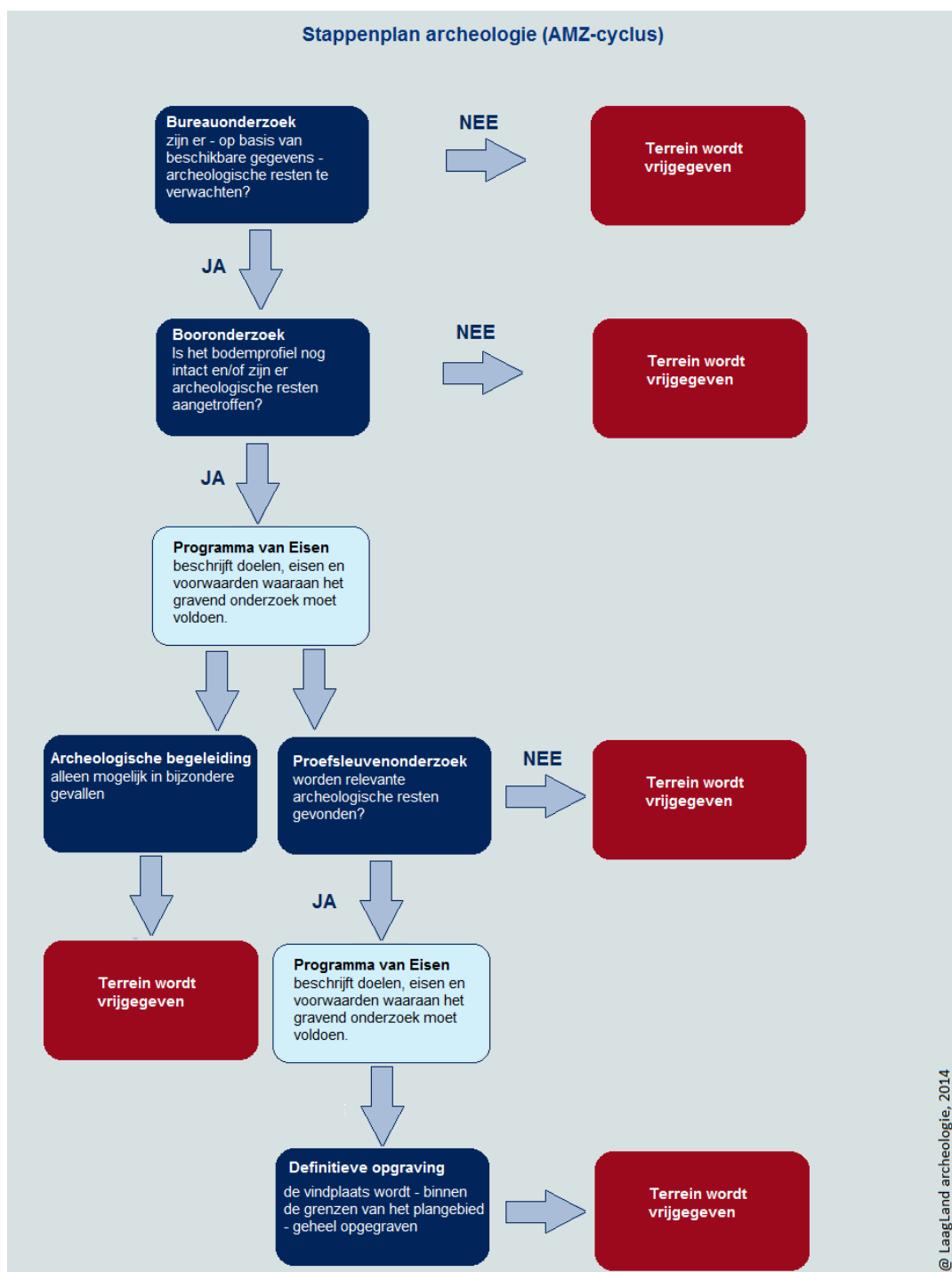
Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 23-11-2020

Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 1-12-2020

Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 23-11-2020

kadastrale minuut. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl. Geraadpleegd op 24-11-2020

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

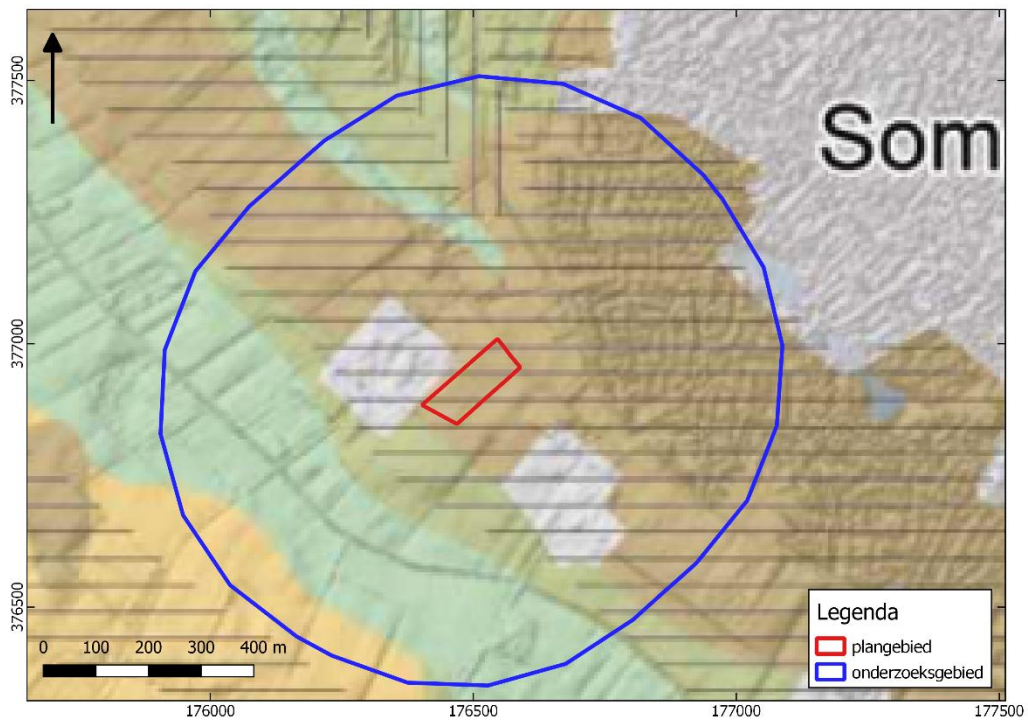

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden		Datering	
Nieuwe tijd	C	-1795	
	B	-1650	
	A	-1500	
Middeleeuwen	Laat	-1250	
	Vol	-1050	
	vroeg	Ottoons	-900
		Karolingisch	-725
		Merovingisch	-450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum	Jong	35.000
		Midden	250.000
		Oud	
	@ Laagland Archeologie, 2014		

BIJLAGE 3 KAARTBIJLAGE

ARCHEOLOGIEKAART VAN SOMEREN: GEOMORFOLOGISCHE KAART

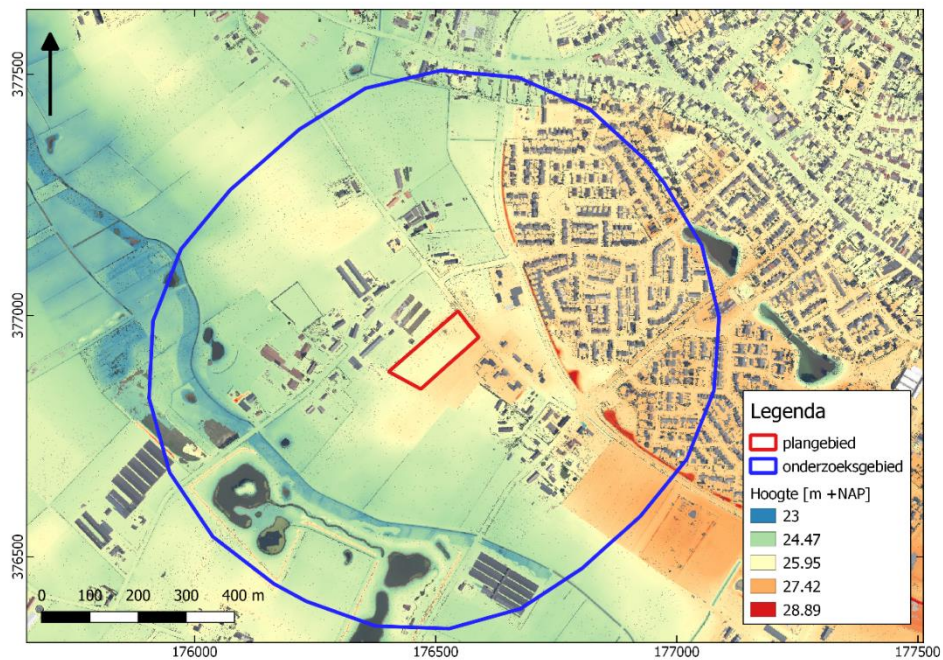

Legenda

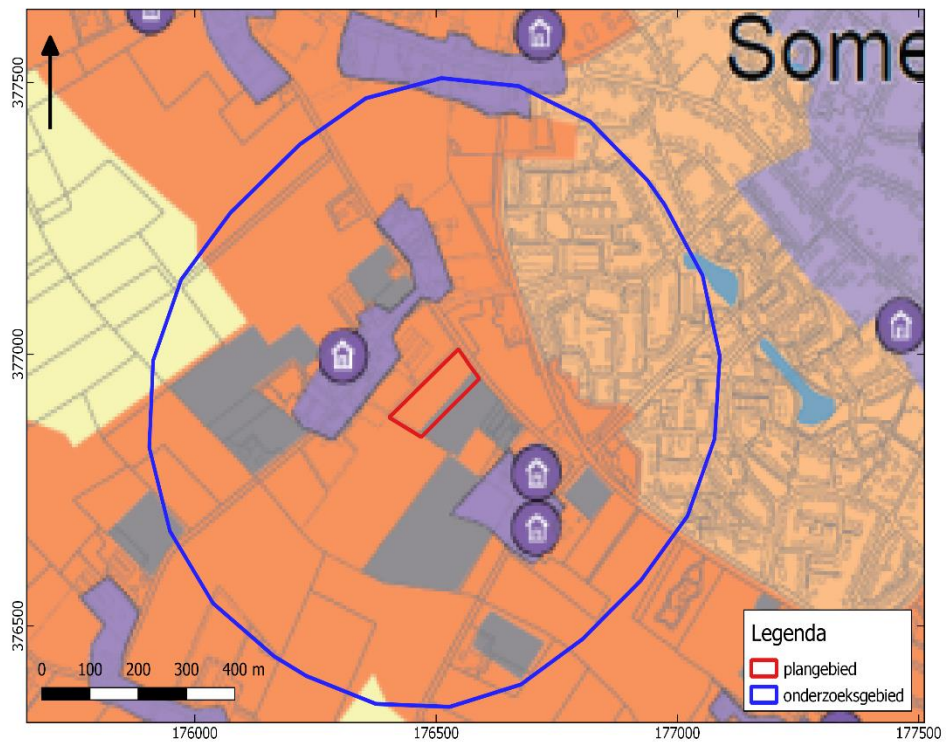
- landstuifduinen
- dekzandrug 3K14,4K14
- dekzandrug 3L5
- dekzandvlakte
- beekdalen
- laagte
- veengebied
- water
- hoge enkeerdgronden-GWT V
- hoge enkeerdgronden-GWT VI_VII
- bebouwing
- dijk
- afgraving

(bron: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000)

BIJLAGE 4 ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND

BIJLAGE 5 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTINGSKAART

- categorie 1
- categorie 2
- categorie 3
- categorie 4
- categorie 5
- categorie 6
- categorie 7
- water

Toelichting: zie volgende bladzijde.

Toelichting beleidscategorieën

Categorie 1: wettelijk beschermd archeologisch monument.

Geen bodemverstorende activiteiten toegestaan, tenzij een vergunningverlening vooraf van de minister van OCW.

Bij gemeentelijke monumenten: vergunningaanvraag bij de gemeente.

Categorie 2: gebieden van zeer hoge archeologische waarde

Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 100 m².

Categorie 3: gebieden van hoge archeologische waarde

Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 250 m².

Categorie 4: gebieden met een hoge archeologische verwachting

Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 250 m².

Categorie 5: gebieden met een middelhoge archeologische verwachting

Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 2500 m².

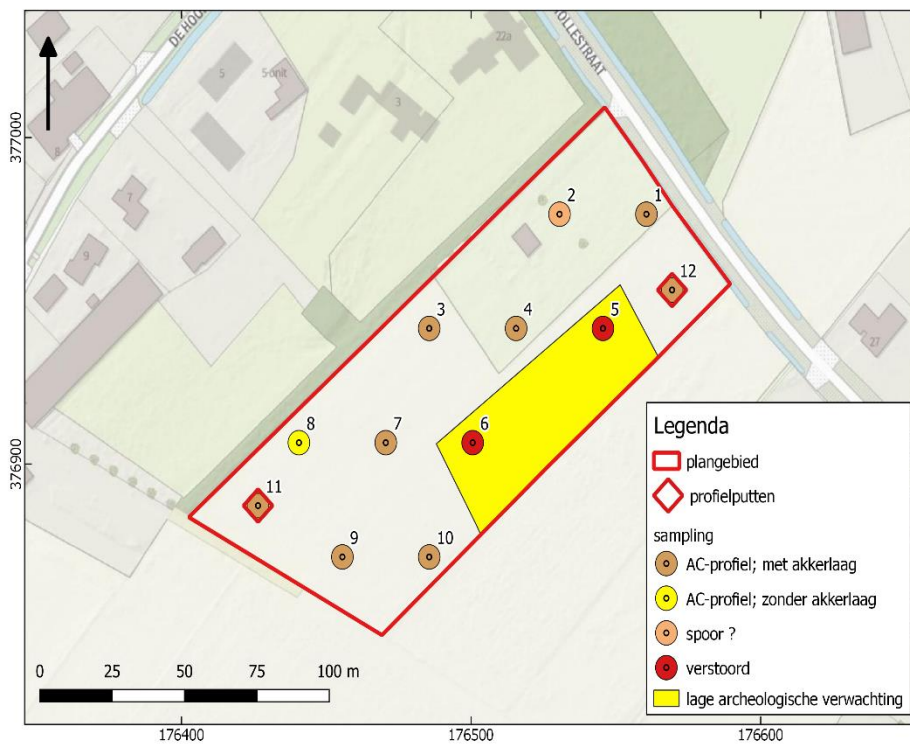
Categorie 6: gebieden met een lage archeologische verwachting

Geen onderzoeksplicht.

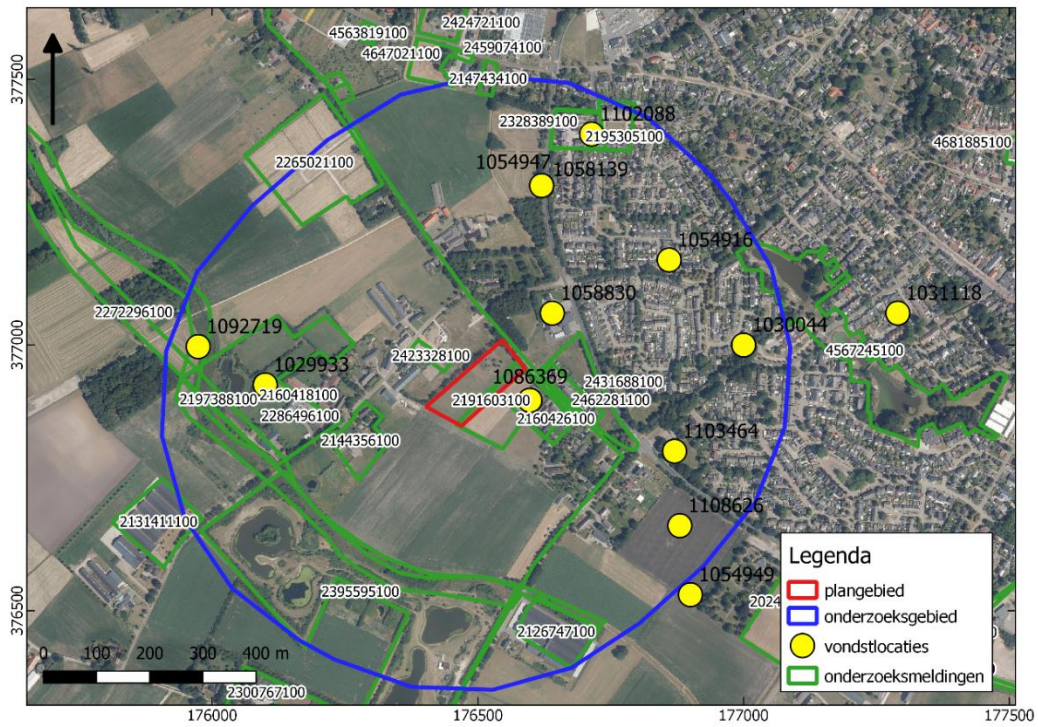
Categorie 7: gebieden zonder een archeologische verwachting of archeologisch vrijgegeven

Geen onderzoeksplicht.

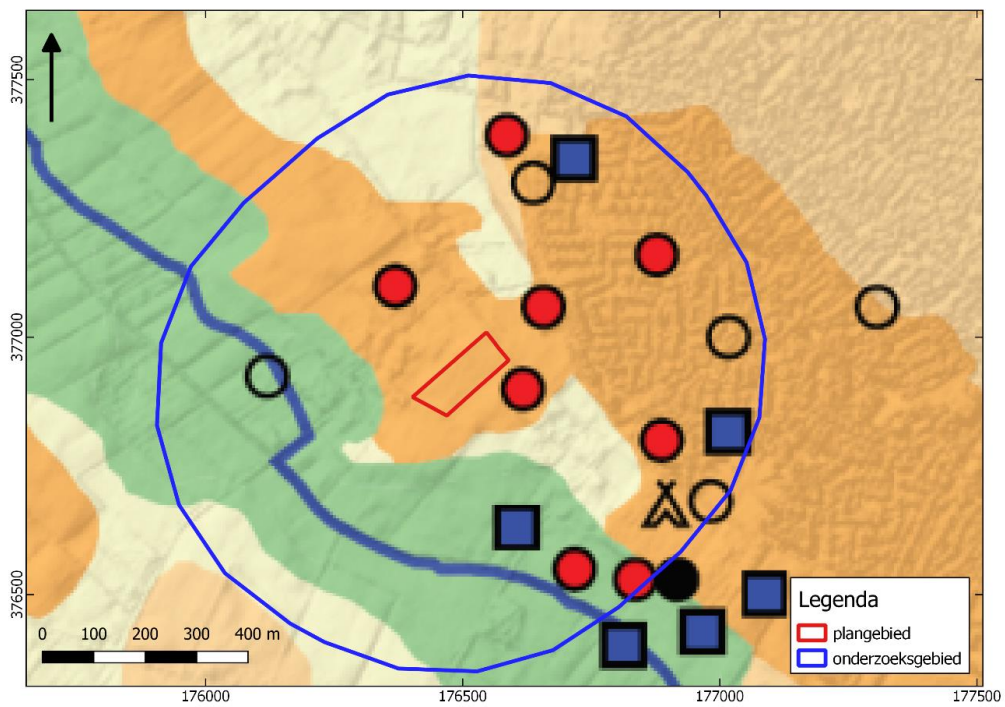
BIJLAGE 6 BODEMKAART

BIJLAGE 7 WAARNEMINGEN, AMK-TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN

BIJLAGE 8 KAARTEN ARCHEOLOGIE EN LANDSCHAP PREHISTORIE EN ROMEINSE TIJD

stuifzandgebied	laagte
dekzandrug/-kop	veen
dekzandplateau en -welingen	veenontginningsvlakte
dekzandvlakte	Vennen Bonnekaart
beekdal of dalvormige laagte	Waterlopen Bonnekaart

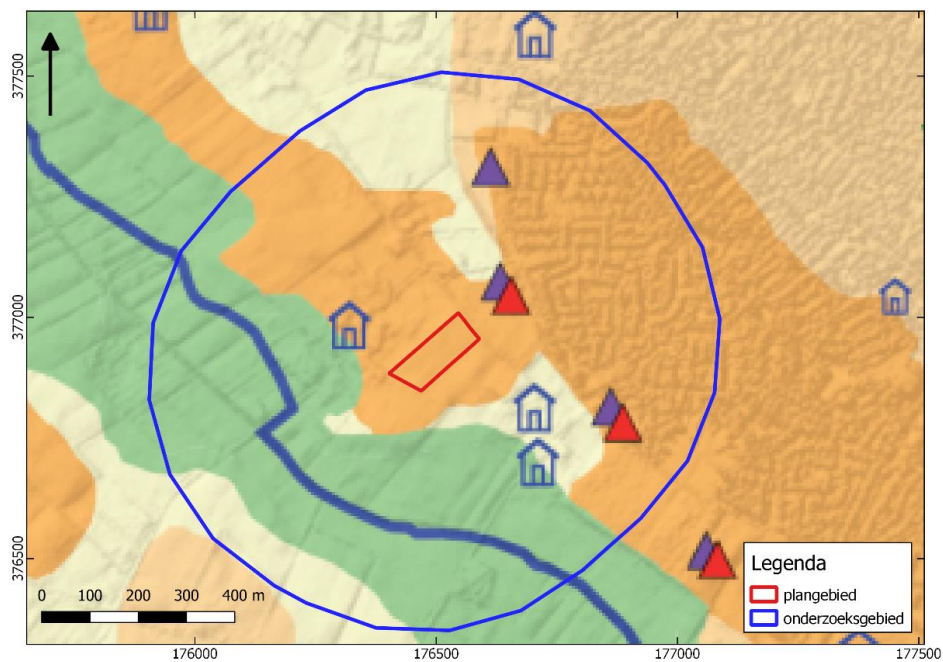
Prehistorie / Romeinse tijd

/ Paleo- / Mesolithicum	/ Romeinse tijd
/ Neolithicum	Grafveld / urnenveld
/ Vroege / Midden Bronstijd	Muntvondst / muntschat
/ Late Bronstijd / IJzertijd	

gesloten symbool : site (?)

open symbool: geïsoleerde vondst

BIJLAGE 9 KAARTEN ARCHEOLOGIE EN LANDSCHAP VANAF VROEGE MIDDELEEUWEN

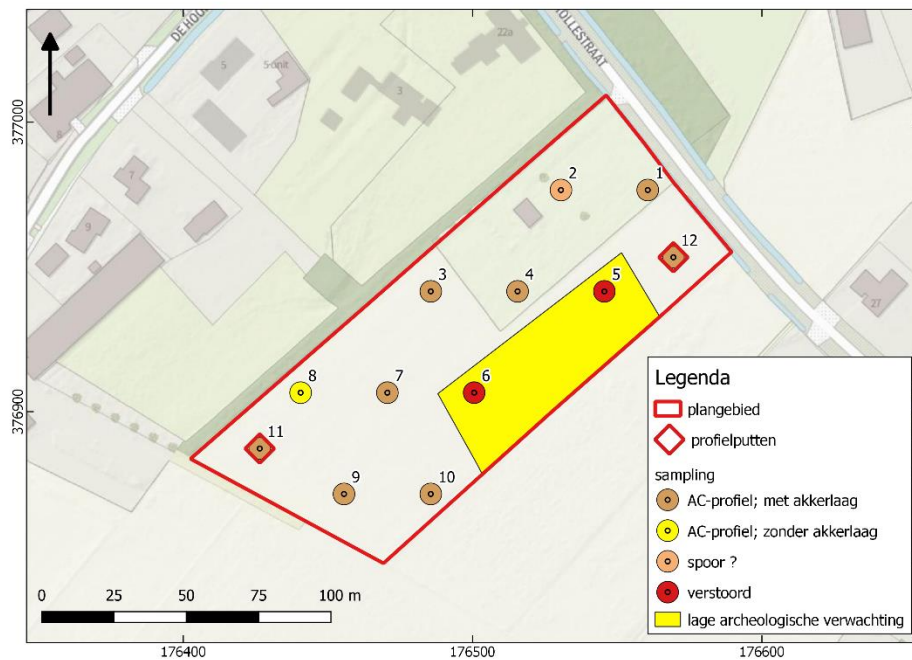

	stuifzandgebied		laagte
	dekzandrug/-kop		veen
	dekzandplateau en -welvingen		veenontginningsvlakte
	dekzandvlakte		Vennen Bonnekaart
	beekdal of dalvormige laagte		Waterlopen Bonnekaart

Middeleeuwen / Nieuwe Tijd

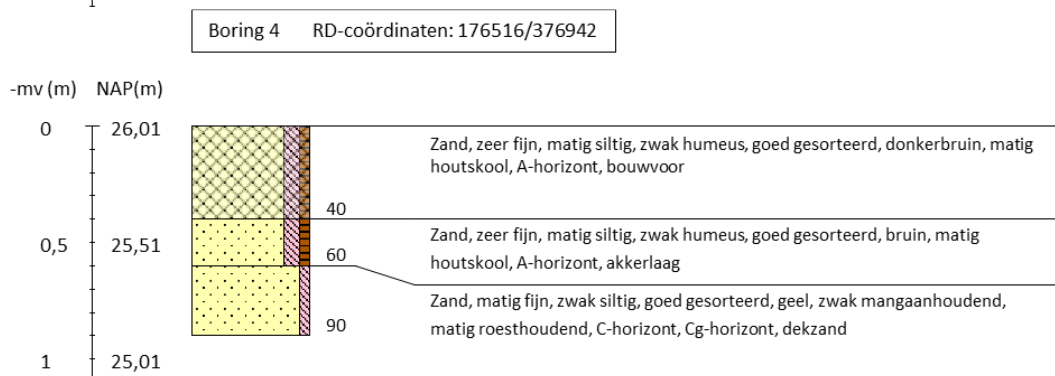
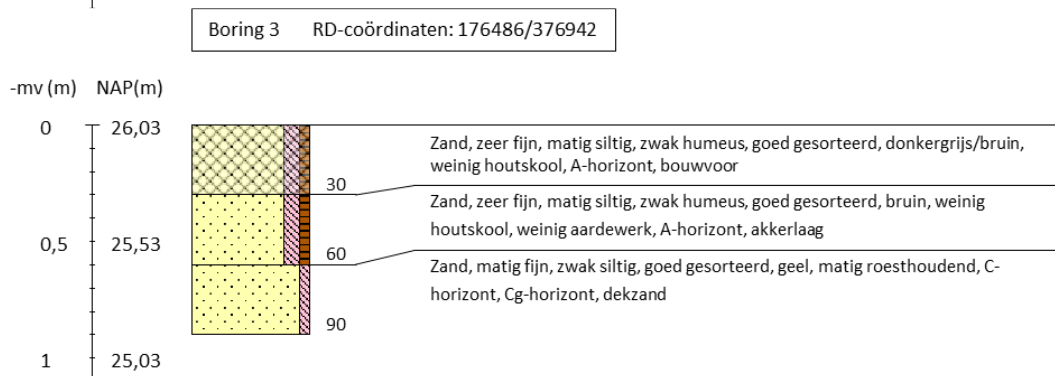
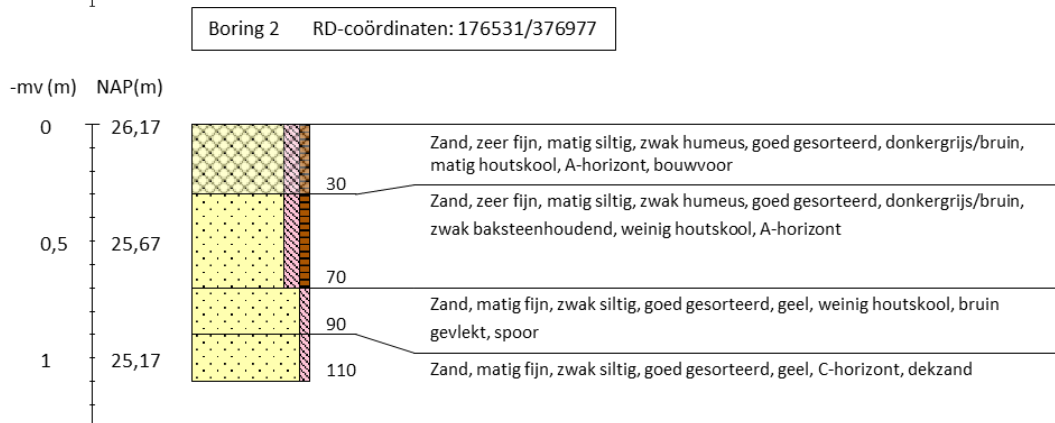
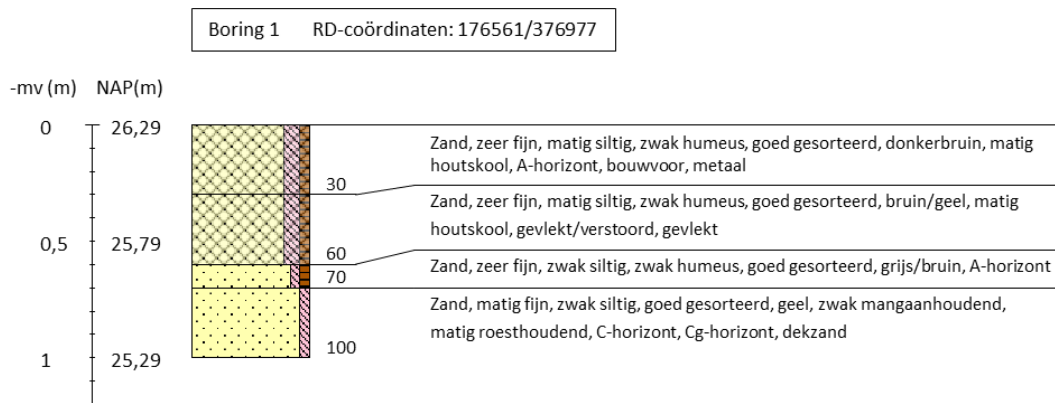
	Vroege Middeleeuwen		Kasteel
	Volle Middeleeuwen		Kapel / kerk
	Late Middeleeuwen		Muntvondst / -schat
	Nieuwe Tijd		Watermolen / windmolen
			Hoeve / goed
			Schans

BIJLAGE 10 BOORPUNTENKAART

BIJLAGE 11 BOORSTATEN

VELDONDERZOEK

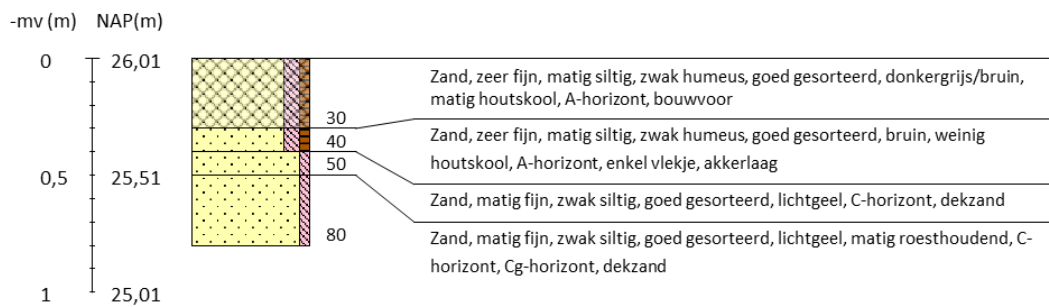
Boring 5 RD-coördinaten: 176546/376942

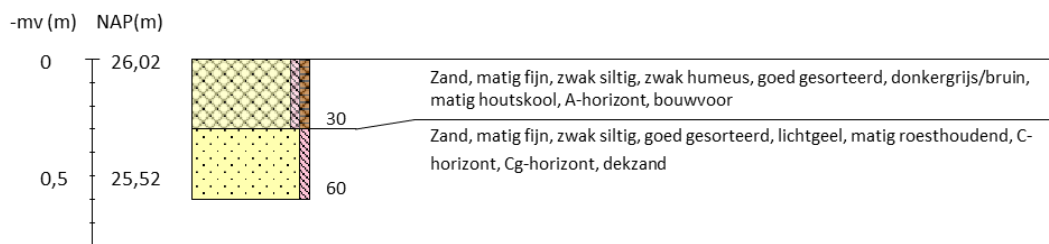
Boring 6 RD-coördinaten: 176501/376907

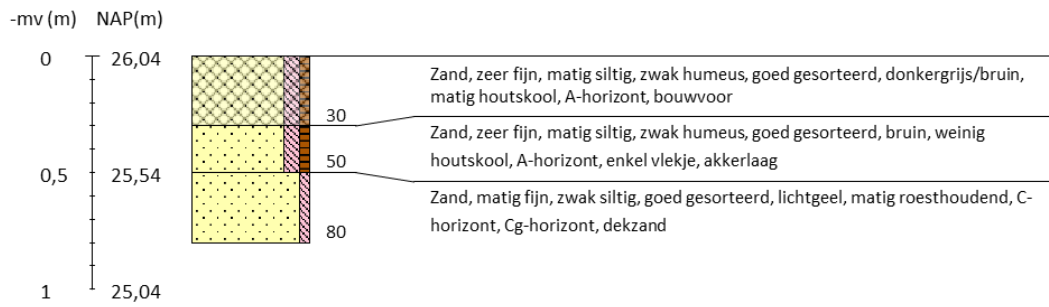
Boring 7 RD-coördinaten: 176471/376907

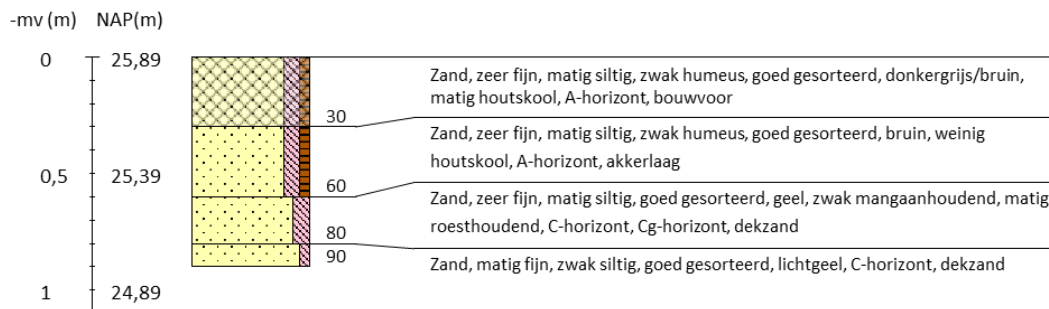
Boring 8 RD-coördinaten: 176441/376907

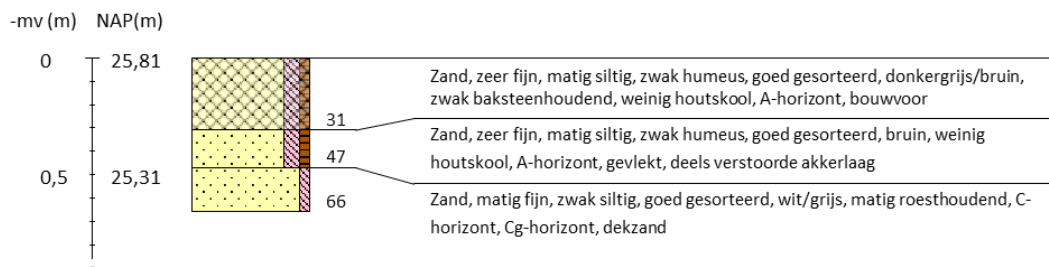
Boring 9 RD-coördinaten: 176456/376872

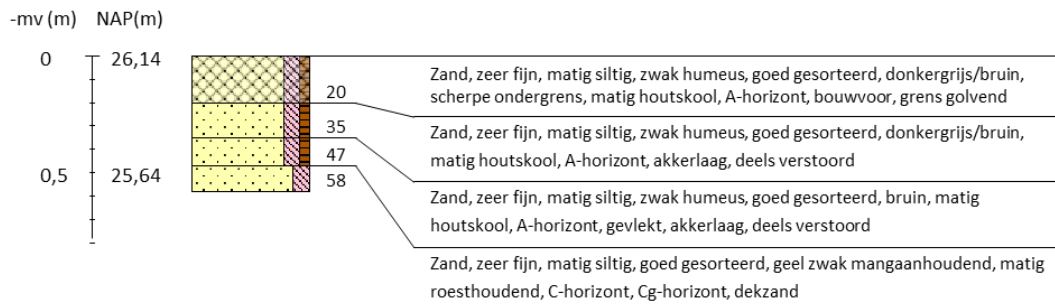
Boring 10 RD-coördinaten: 176486/376872

Boring 11 RD-coördinaten: 176426/376887

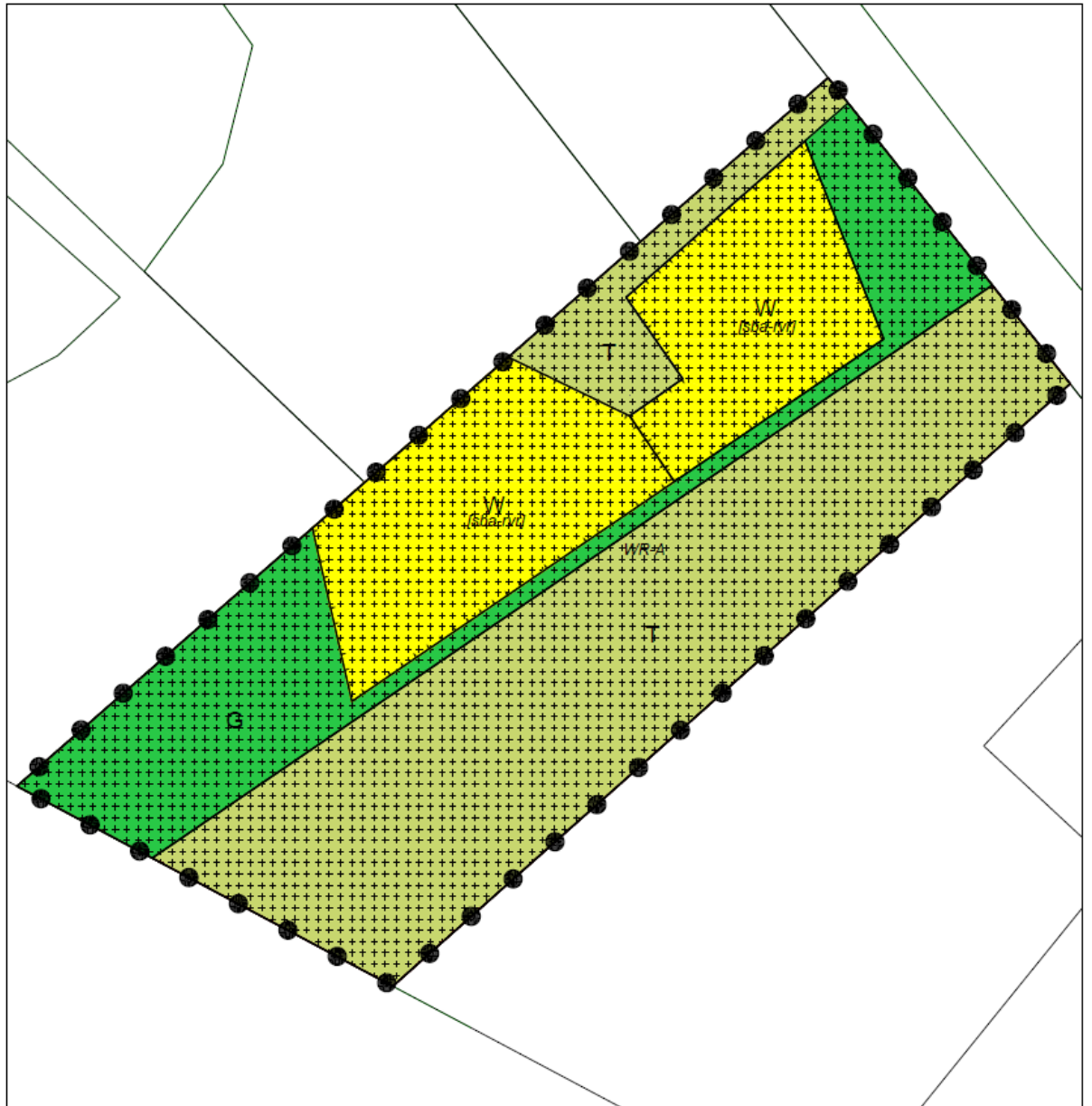

Boring 12 RD-coördinaten: 176569/376953

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)					
Zand Zand, zwak siltig Zand, matig siltig Zand, sterk siltig Zand, uiterst siltig Zand, kleilig	Veen Veen, mineraalarm Veen, zwak kleilig Veen, sterk kleilig Veen, zwak zandig Veen, sterk zandig	Zandmediaan uiterst fijn < 105 µm zeer fijn 105 - < 150 µm matig fijn 150 - < 210 µm matig grof 210 - < 300 µm zeer grof 300 - < 420 µm uiterst grof 420 - < 2000 µm	Zandsortering goed gesorteerd D60/D10 < 1,8 matig gesorteerd D60/D10 1,8 < 3 slecht gesorteerd D60/D10 > 3	Inclusies/archeologische indicatoren (resten van planten, wortels, schelpen, wortels, hout, baksteen, puin, kolengruis, glas, aardewerk, houtskool, vuursteen, bot, fosfaat) weinig < 1% matig 1-10% veel > 10%	Boortype Edelmanboor ø 7 cm Edelmanboor ø 10 cm Edelmanboor ø 12 cm Edelmanboor ø 15 cm
Klei Klei, zwak siltig Klei, matig siltig Klei, sterk siltig Klei, uiterst siltig Klei, zwak zandig Klei, matig zandig Klei, sterk zandig	Grind Grind, zwak zandig Grind, matig zandig Grind, sterk zandig Grind, uiterst zandig Grind, siltig	Zandsortering goed gesorteerd D60/D10 < 1,8 matig gesorteerd D60/D10 1,8 < 3 slecht gesorteerd D60/D10 > 3	Begrenzing onderliggende laag scherp overgangsgebied < 0,3 cm onscherp overgangsgebied 0,3 - < 3 cm diffuus overgangsgebied 3 cm - < 10 cm	Grondwaterstand GHG ▲ GWG ▼ GLG ◆	Boortype Edelmanboor ø 7 cm Edelmanboor ø 10 cm Edelmanboor ø 12 cm Edelmanboor ø 15 cm
Leem Leem, zwak zandig Leem, sterk zandig	Overige toevoegingen zwak humeus matig humeus sterk humeus zwak grindig matig grindig sterk grindig	Kalkgehalte kalkloos geen opbruising, minder dan 0,5% CaCO ₃ kalkarm hoorbare opbruising, circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO ₃ kalkrijk zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO ₃	Begrenzing onderliggende laag scherp overgangsgebied < 0,3 cm onscherp overgangsgebied 0,3 - < 3 cm diffuus overgangsgebied 3 cm - < 10 cm	Grondwaterstand GHG ▲ GWG ▼ GLG ◆	Boortype Edelmanboor ø 7 cm Edelmanboor ø 10 cm Edelmanboor ø 12 cm Edelmanboor ø 15 cm

BIJLAGE 12 VERBEELDING ONTWERP- BESTEMMINGSPLAN

Legenda zie volgende pagina

LEGENDA

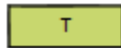

Plangebied

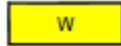
Enkelbestemmingen

Groen

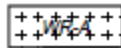

Tuin

Wonen

Dubbelbestemmingen

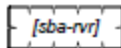
Waarde - Archeologie

Gebiedsaanduidingen

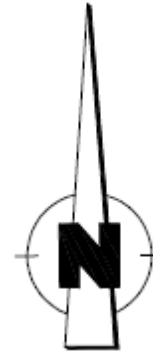

overige zone - bebouwingsconcentratie

Bouwaanduidingen

specifieke bouwaanduiding - ruimte voor ruimte

Transect-rapport 3336

Someren, Hollestraat (ong.) Gemeente Someren (NB)

Een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven,
karterende en waarderende fase

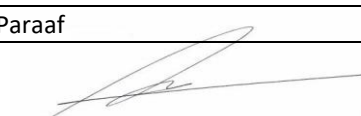
transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES

Colofon

Titel	Someren, Hollestraat (ong.). Gemeente Someren (NB). Een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, karterende en waarderende fase.
Rapportnummer	Transect-rapport 3336
Auteurs	N. Magdelijns, M. Sonneveld
Versie	1.0
Datum	09-04-2021
Projectnummer	20120005
Onderzoeksmelding	4996919100
Opdrachtgever	Donkers Relou Den Heikop 6 5424 SW Elsendorp
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Bevoegde overheid	Gemeente Someren
Deskundige van de bevoegde overheid	Mevr. R. Berkvens (omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)
Goedkeuring door bevoegde overheid	Nog niet getoetst
Beheer en plaats documentatie	Transect b.v., Nieuwegein
Omslagafbeelding	Foto van het plangebied (31-03-2021)

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. A.A. Kerkhoven Senior KNA Archeoloog	09-04-2021	

ISSN: 2211-7067

© Transect b.v., Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In maart 2021 heeft Transect b.v. een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Hollestraat te Someren (gemeente Someren). De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van twee boerderijwoningen met bijgebouwen. Daarvoor wordt een ontsluitingsweg aangelegd en het terrein wordt nieuw ingericht met beplanting. De oppervlakte van de boerderijwoningen zal per woning 152 m² bedragen. Op de zuidoostelijke helft van het plangebied zijn geen bodemingrepen voorzien en zal de bestemming agrarisch met waarden – landschappelijke waarden worden gehandhaafd. De aanlegdiepte van de funderingen zal 80 cm -Mv zijn.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, karterende en waarderende fase (KNA 4.1, protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek, proefsleuven). Het doel van dit onderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering van de mogelijk aanwezige archeologische resten. In het onderzoeksgebied zijn zeven proefsleuven aangelegd van 20 bij 4 meter. Bij werkput 2 heeft een uitbreiding plaatsgevonden van 5 bij 4 meter. In totaal is 580 m² aan proefsleuven aangelegd. Dit rapport beschrijft de resultaten van het onderzoek.

Resultaten

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek 16 archeologische grondsporen en 6 vondsten aangetroffen. De sporen bevonden zich in de top van het dekzand. De sporen bestaan uit paalkuilen en esgreppels. De vondsten bestaan uit drie scherven uit de Vroege Middeleeuwen en een brokje baksteen en twee metaalvondsten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De paalkuilen dateren op basis van de spoorcontouren en de vondsten waarschijnlijk uit de Vroege Middeleeuwen. In werkput 2 is een kleine spoorconcentratie aangetroffen. De esgreppels dateren uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.

De bodemopbouw bestaat uit een moderne bouwvoor, op een oud-bouwlanddek, op de C-horizont van het dekzand. Op sommige plekken zijn twee lagen te onderscheiden in het oud-bouwlanddek. Werkputten 1 en 2 wijken iets af van de andere werkputten. In werkput 1 is onder het oud-bouwlanddek een oude akkerlaag aangetroffen en in werkput 2 is hier een verploegde laag aangetroffen. In werkputten 1 en 2 is de bodemopbouw grotendeels intact, maar in de andere werkputten is de bodem grotendeels verstoord met relatief veel esgreppels.

Conclusie en advies

Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat er sprake is van één vindplaats, bestaande uit de paalkuilen uit de Vroege Middeleeuwen. De hoge verwachting uit het vooronderzoek is hiermee deels bevestigd. Echter heeft de vindplaats een lage waarderingscore gekregen voor de fysieke en inhoudelijke kwaliteit, waardoor er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Als zodanig wordt geadviseerd het plangebied archeologisch vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van het advies is het aan de bevoegde overheid (gemeente Someren) een selectiebesluit uit te brengen. Het proefsleuvenonderzoek betreft een steekproef. Wij attenderen erop, dat ondanks het uitgevoerde onderzoek bij grondwerkzaamheden alsnog archeologische resten kunnen worden aangetroffen. Hiervoor geldt vanuit de Erfgoedwet een wettelijke verplichting om archeologische resten te melden, voor zover buiten de verwachting uit het vooronderzoek en proefsleuvenonderzoek. Dit kan via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) te Amersfoort, dan wel via de gemeente.

Inhoud

---

1. Aanleiding	6
2. Vooronderzoek.....	8
3. Doel en methodiek.....	10
4. Resultaten	12
5. Waardestelling	18
6. Conclusie en advies	20
Geraadpleegde bronnen	21
Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland	22
Bijlage 2. Toekomstige situatie	23
Bijlage 3. Puttenplan.....	24
Bijlage 4. Allesporenkaart	25
Bijlage 5. Vlaktekeningen.....	26
Bijlage 6. Sporen- en lagenlijst.....	33
Bijlage 7. Vondstenlijst.....	37
Bijlage 8. Beantwoording van onderzoeksvragen.....	38

1. Aanleiding

Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Someren
Plaats	Someren
Toponiem	Hollestraat (ong.)
Kaartblad	51H
Perceelnummer(s)	SMR02 - S 2890 en 2891
X-,Y-Coördinaten	176.600 / 376.900
Oppervlakte plangebied	Ca. 1,2 ha
Oppervlakte onderzoeksgebied	Ca. 6.900 m ²
Huidig grondgebruik	Weiland en akker

In maart 2021 heeft Transect b.v.¹ een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Hollestraat te Someren (gemeente Someren; figuur 1). Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1,2 ha. De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van twee boerderijwoningen met bijgebouwen. Daarvoor wordt een ontsluitingsweg aangelegd en het terrein wordt nieuw ingericht met beplanting. De oppervlakte van de boerderijwoningen zal per woning 152 m² bedragen. Op de zuidoostelijke helft van het plangebied zijn geen bodemingrepen voorzien en zal de bestemming agrarisch met waarden – landschappelijke waarden worden gehandhaafd. De aanlegdiepte van de funderingen zal 80 cm -Mv zijn.

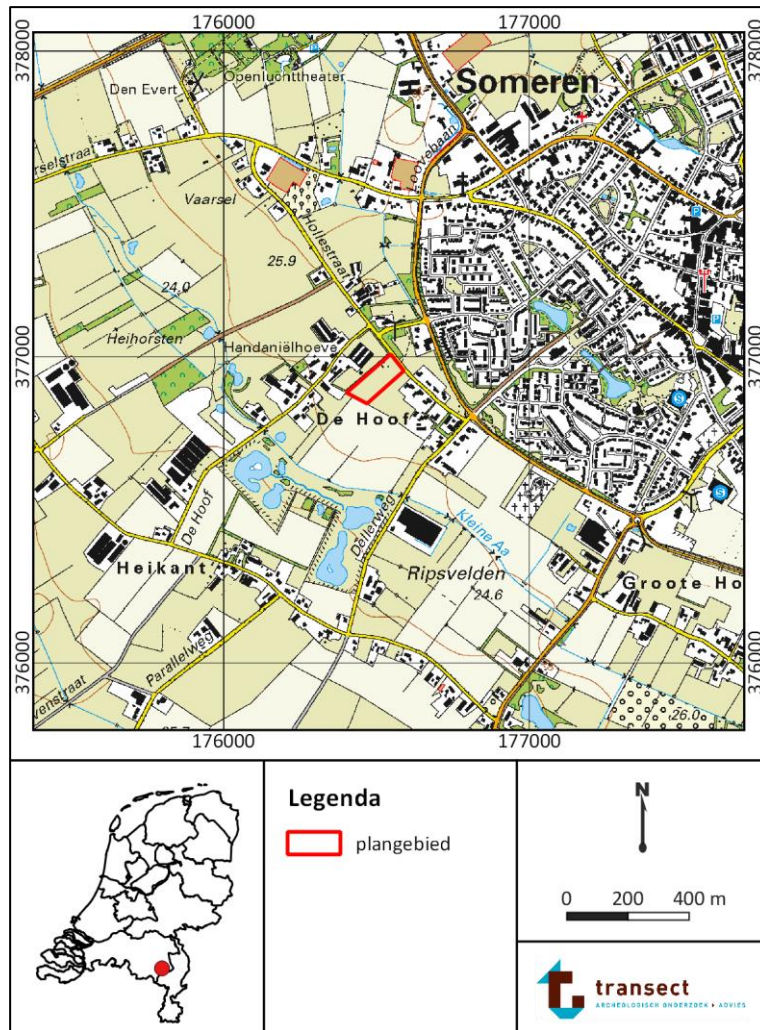
Volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart ligt het plangebied grotendeels in een gebied met hoge archeologische verwachting (categorie 4), waarvoor een onderzoeksplicht geldt bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm -Mv en een verstoringsoppervlakte van meer dan 250 m². Binnen het plangebied ligt een smalle strook zonder archeologische verwachting of is vrijgegeven voor wat betreft archeologisch onderzoek (categorie 7). Voor een dergelijk gebied geldt in principe geen onderzoeksplicht.

Uit het vooronderzoek (Wijnen 2020) is gebleken dat een hoge verwachting geldt voor archeologische waarden uit de perioden Neolithicum - Late-Middeleeuwen en een middelhoge verwachting voor de Nieuwe tijd. Een lage verwachting geldt voor de perioden Laat-Paleolithicum - Mesolithicum. Aan de hand van deze verwachtingen is een vervolgonderzoek geadviseerd.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, karterende en waarderende fase (KNA 4.1, protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek, proefsleuven). Het doel van dit onderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering van de mogelijk aanwezige archeologische resten. Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de bevoegde overheid (vastgelegd in het Programma van Eisen; Pels-Ouweneel 2021) en de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1). Dit rapport beschrijft de resultaten van het onderzoek.

---

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij de RCE en de SIKB.

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied.

2. Vooronderzoek

Landschap

Het plangebied ligt in het Zuid-Nederlandse dekzandlandschap in de Roerdalslenk, ook wel de Centrale Slenk genoemd. Dit is een door tektonische bewegingen ontstane laagte, waar de rivierafzettingen diep zijn weggezakt en begraven liggen onder een metersdik pakket jongere afzettingen. Deze afzettingen kunnen grotendeels onderverdeeld worden in Brabants leem, fluvioperiglaciale afzettingen (smeltwaterafzettingen) en eolische afzettingen (dekzand). In het zuiden van Someren is met name het dekzand (Laagpakket van Wierden) aanwezig, dat is verstoven vanuit drooggevalle rivierbeddingen. Op de geomorfologische kaart is het plangebied gekarteerd als dekzandrug (kaartcode 3K14). Vrij direct ten zuidwesten gaat deze dekzandrug over in een smalle strook dekzandvlakte (2M13), die na ca. 180 m overgaat in een dalvormige laagte zonder veen (2R2). Deze dalvormige laagte representeert het beekdal van de Kleine Aa. Op basis van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ligt het maaiveld in het plangebied op ca. 26,0 m +NAP (bron: www.ahn.nl). Een zuidoost-noordwest georiënteerde, smalle dekzandrug is te zien op de AHN direct ten zuidoosten van het plangebied, die ten zuidwesten overgaat in het beekdal van de Kleine Aa. Het perceel direct ten zuidoosten van het plangebied ligt duidelijk hoger, waarschijnlijk door ophoging. Het terrein van het plangebied lijkt deel uit te maken van het natuurlijke reliëf.

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied op hoge zwarte enkeerdgronden in lemig fijn zand (kaartcode zEZ23). Het opgebrachte bouwlanddek diende om te vruchtbaarheid en de waterhuishouding van het gebied te verbeteren (Stouthamer 2015). Door het bemesten van de bouwlanden met potstalmest, vermengd met (heide)plaggen of plaggen uit de beekdalen, konden enkeerdgronden ontstaan, gronden die zich kenmerken door een donkere humeuze bovenlaag (Doesburg et al. 2007). Het bouwlanddek kan gezorgd hebben voor de bescherming van het onderliggende dekzand, terwijl de aanleg ervan tevens kan hebben gezorgd voor de aantasting van het dekzand en de hierin aanwezig bodem.

Uit het booronderzoek is gebleken dat in de meeste boringen een matig dikke tot dikke A-horizont met een oude akkerlaag of oude cultuurlaag aanwezig is. Al zijn er plaatselijk verstoringen aanwezig, de aanwezigheid van een onverstoord bodemopbouw overheerst binnen het plangebied. In geen van de boringen zijn bodemhorizonten aanwezig van het oorspronkelijke, natuurlijke bodemtype, dat aanwezig moet zijn geweest voordat het terrein ontgonnen werd. Overal in de A-horizont (bouwvoor en oude akkerlaag) zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

Archeologische en historische situatie

Binnen het plangebied zijn geen archeologische monumenten, onderzoeksmeldingen en vondstmeldingen aanwezig, behalve het vooronderzoek. Direct ten zuidoosten van het plangebied aan de Hollestraat is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn twee vindplaatsen aangetroffen. Vindplaats 1 bestond uit paalkuilen uit de IJzertijd die over het hele plangebied liggen verspreid. Deze vindplaats strekt zich waarschijnlijk alle richtingen uit in en rondom het plangebied. Vindplaats 2 bestond uit een greppel uit de Middeleeuwen. Ook verder bij het plangebied vandaan zijn sporen uit de IJzertijd en Middeleeuwen aangetroffen. Op ongeveer 300 m ten westen is aan de oever van de Kleine Aa een Flint-Ovalbeil uit het Neolithicum gevonden, op circa 400 m ten zuidoosten is een transversale spits uit het Laat-Mesolithicum tot Midden-Neolithicum gevonden en op circa 410 m ten oosten is een stenen bijl gevonden uit het Vroeg-Neolithicum B tot Bronstijd. Bij een proefsleuvenonderzoek op circa 430 m ten noordoosten zijn verder meerdere vondsten gedaan (aardewerkfragmenten) en zijn meerdere sporen (Romeinse waterput, kuilen, paalgaten en greppels) uit de IJzertijd en Romeinse tijd aangetroffen.

Het plangebied ligt ten westen van de dorpskern van Someren. Op de eerste kadastrale kaart (circa 1832) is het plangebied en haar omgeving nog onbebouwd. Het terrein is op de OAT (Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel) aangeduid als weiland. Het plangebied ligt op ca. 100 m ten zuidoosten van de bebouwing van De Hoof (De Hool) en ca. 200 m ten noordoosten van de bebouwing een in het verleden verdwenen weg, parallel liggend aan de huidige Dellerweg. Aan de Holleweg tussen De Hoof en de toenmalige Kerkweg (Dellerweg) lag geen bebouwing.

Op de topografische kaart van 1901 is het plangebied onbebouwd en in gebruik als bouwland. De situatie op deze kaart en de situatie begin 19^e eeuw komen vrijwel overeen. Begin jaren '60 van de vorige eeuw verschijnt agrarische bebouwing (varkens- of kippenstallen). Vanaf de topografische kaart van 1971 staan op het terrein grenzend ten noordwesten van het plangebied stallen aangegeven. Ten zuidoosten van het plangebied is rond 2012 de agrarische bebouwing vervangen door woningen. Deze vervangende bebouwing aan de Hollestraat is gebouwd tot vrij dichtbij het plangebied. De agrarische bebouwing op het perceel direct ten noordwesten van het plangebied is verdwenen rond 2018. Zover bekend is daarvoor nog geen nieuwe bebouwing in de plaats gekomen. Op het noordoostelijk deel van het plangebied zijn rond 2009 een schuur en diverse geitenweiden aangelegd.

3. Doel en methodiek

Doel

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het toetsen en aanvullen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarden van eventueel aanwezige archeologische resten. Het onderzoek moet, voor zover mogelijk, inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering van de mogelijk aanwezige archeologische resten.

Als zodanig dient de vraagstelling te worden beantwoord of binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische vindplaatsen aanwezig zijn en zo ja, of deze behoudenswaardig zijn en onder welke randvoorwaarden behoud mogelijk is. Voor de deelvragen en de beantwoording hiervan, zie bijlage 8.

Methodiek

Op het moment van het veldonderzoek bestond het plangebied uit akkerland en een weide (figuur 2). Er zijn zeven proefsleuven aangelegd van 20 bij 4 meter. Bij werkput 2 heeft een uitbreiding plaatsgevonden van 5 bij 4 meter. In totaal is 580 m² aan proefsleuven aangelegd (ca. 8,5% van het onderzoeksgebied). Werkput 2 heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie, de andere werkputten hebben een noord-zuid oriëntatie. Voor de allesporenkaart zie bijlage 4 en voor de vlaktekeningen zie bijlage 5.

In elke werkput is laagsgewijs verdiept. Er is één archeologisch niveau aangetroffen, namelijk de top van het dekzand (C-horizont). Hierin is het vlak aangelegd in alle werkputten. Naar het westen toe lag het vlak iets lager, met circa 45-68 cm -Mv (ca. 24,9-25,1 m +NAP) in werkputten 1 en 2 en 35-50 cm -Mv (ca. 24,85-25,0 m +NAP) in werkputten 6 en 7. Tijdens de aanleg van de proefsleuven zijn de vlakken en putwanden geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische lagen, sporen, vondsten c.q. vondstconcentraties en eventuele structuren. Hierbij is ook een metaaldetector ingezet. De aanlegvondsten zijn per laag en per vak van 2x2 meter verzameld. Alle metingen zijn verricht met een dGPS.

Een selectie van de antropogene sporen is gecoupeerd en gedocumenteerd. De meeste gecoupeerde sporen waren vaag en zijn gecoupeerd om te bepalen of het sporen waren of wellicht natuurlijke sporen. In elke werkput zijn twee profielkolommen met een breedte van 2 meter afgestoken, tot circa 50 cm in de C-horizont, en gedocumenteerd om inzicht te krijgen in de landschapsgenese en (post)depositionele processen.

Er zijn geen monsters genomen, omdat hier geen directe aanleiding voor was.

Figuur 2. Overzichtsfoto van het onderzoeksgebied.

4. Resultaten

Bodemopbouw

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied is relatief gelijk (zie figuren 3, 4 en 5). De laagbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 6. De bodemopbouw bestaat uit een moderne bouwvoor, op een oud-bouwlanddek, op de C-horizont van het dekzand. Op sommige plekken zijn twee lagen te onderscheiden in het oud-bouwlanddek. Werkputten 1 en 2 wijken iets af van de andere werkputten. In werkput 1 is onder het oud-bouwlanddek een oude akkerlaag aangetroffen en in werkput 2 is hier een verploegde laag aangetroffen. Bovendien is in werkputten 1 en 2 de C-horizont sterker gevlekt.

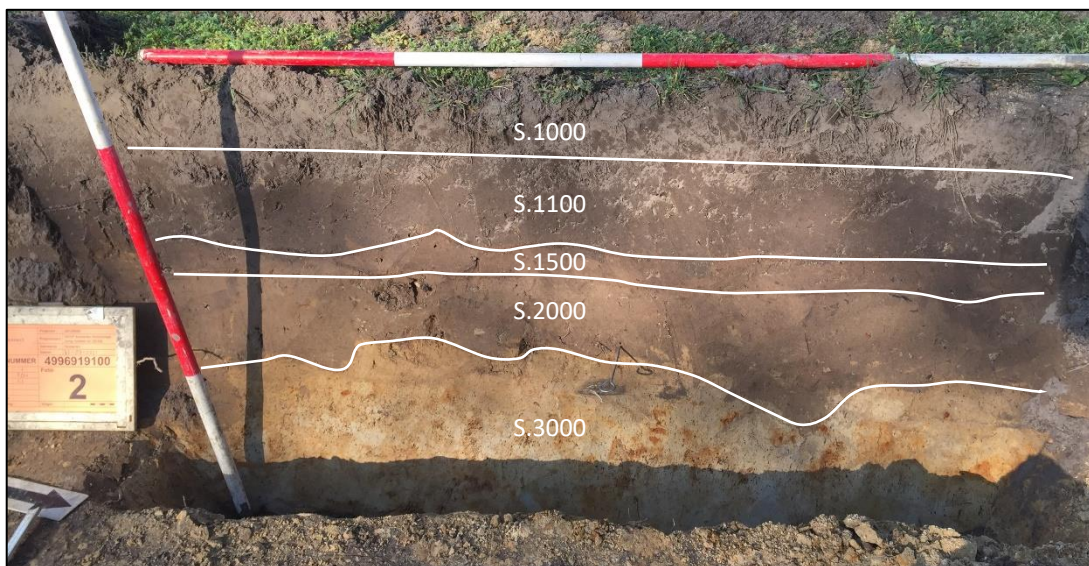
De bouwvoor (S.1000) heeft een donkerbruine kleur en bestaat uit zwak siltig zand. De bouwvoor is humushoudend en bevat baksteenspikkels. De bouwvoor heeft in werkputten 1 en 2 een dikte van 20 tot 40 cm en in de andere werkputten een dikte van 5 tot 20 cm.

Onder de bouwvoor is een oud-bouwlanddek aangetroffen. Op sommige plekken zijn hier twee lagen in te onderscheiden (S.1100 en S.1500). S.1500 is niet aanwezig in werkputten 6 en 7. S.1100 heeft een donkerbruingrijze kleur en bestaat uit humusrijk zwak siltig zand. S.1500 heeft een bruine kleur en bestaat uit humushoudend zwak siltig zand. Het oud-bouwlanddek heeft een dikte van 20 tot 55 cm. In werkputten 4, 5 en 6 zijn ploegsporen zichtbaar aan de onderzijde van het oud-bouwlanddek.

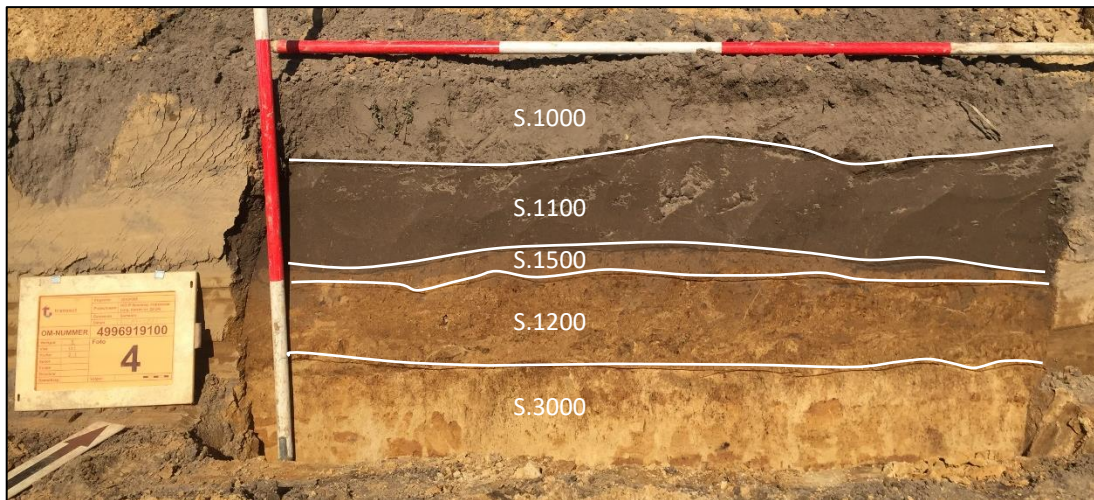
In werkput 1 is onder het oud-bouwlanddek een oude akkerlaag aanwezig (S.2000). Deze laag heeft een bruingrijze kleur en bestaat uit matig siltig zand. Er is een enkele baksteenspikkel in aangetroffen. Deze laag heeft een dikte van circa 20-30 cm.

In werkput 2 is onder het oud-bouwlanddek een verploegde laag aanwezig (S.1200). Deze laag is lichtbruingeel, erg gevlekt en bestaat uit matig siltig zand. Deze laag heeft een dikte van 6 tot 24 cm.

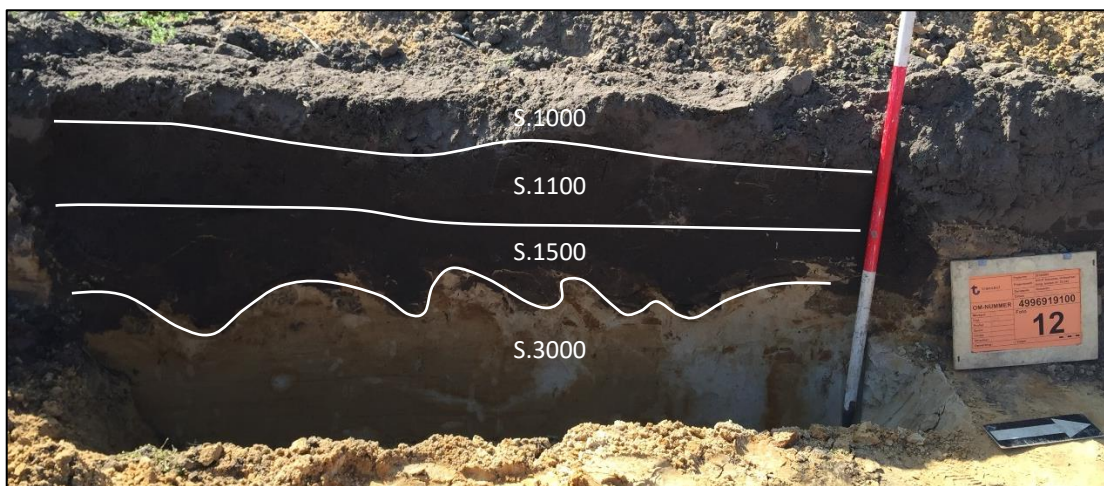
Hieronder is de C-horizont van het dekzand aanwezig (S.3000). Deze bestaat uit matig fijn, matig siltig zand met een oranjegele tot geelwitte kleur. In het dekzand zijn roestvlekken zichtbaar (gleyverschijnselen/Cg-horizont). Het zand is fijn en goed gesorteerd. Het is Oud dekzand dat valt onder de Formatie van Boxtel. Het dekzand is aangetroffen vanaf 35-70 cm (ca. 25,0-25,3 m +NAP).

Figuur 3. Profiel 1.1 in werkput 1.

Figuur 4. Profiel 2.1 in werkput 2.

Figuur 5. Representatief profiel voor werkputten 3-7 (profiel 5.1 in werkput 5).

Sporen en structuren

In het plangebied zijn 17 sporen aangetroffen. Eén spoor bleek na het couperen natuurlijk te zijn, waarschijnlijk een boomval (S.2). Er zijn dus in totaal 16 archeologische grondsporen aangetroffen. De sporen zijn aangetroffen in de top van het dekzand. Zie tabel 1 voor een overzicht van het aantal sporen per spoorraad, bijlage 4 voor de allesporenkaart en bijlage 5 voor de vlaktekening. In bijlage 6 is een sporen- en lagenlijst opgenomen, inclusief lithologische beschrijvingen van het spoor (en lagen).

Tabel 1. Aantal sporen per spoorraad.

Spooraard	Aantal (N)
Paalkuil – PK	10
Grondverbetering – GVB	6
Natuurlijk spoor - NAT	1
<i>Totaal</i>	17

De grondsporen bestaan uit paalkuilen en grondverbeteringsporen. In werkput 1 is één paalkuil aangetroffen (S.1). In het midden van werkput 2 is een kleine concentratie paalkuilen aangetroffen (S.3-S.8; figuur 6). Bijna direct na deze sporenconcentratie liggen veel grondverbeteringsporen in de

vorm van esgreppels (S.9). Aan de zuidzijde van werkput 2 is een uitbreiding gemaakt om te kijken of er nog meer sporen aanwezig waren, maar dit was niet het geval. Mochten de paalkuilen tot een structuur behoord hebben, dan is een groot gedeelte hiervan verdwenen door de esgreppels. De andere werkputten waren grotendeels verstoord met relatief veel esgreppels (figuur 7). Eventuele sporen zijn hierdoor waarschijnlijk bijna allemaal verstoord. In werkput 4 zijn nog drie losse paalkuilen aangetroffen (S.12, S.15 en S.16).

Conservering, gaafheid en datering

De paalkuilen hebben allemaal een lichtgrijze tot lichtbruine kleur en bestaan uit matig siltig zand (figuur 8). De spoorcontouren zijn redelijk vaag. De sporen zijn niet erg gaaf meer. Palen worden meestal tot circa een derde tot een kwart ingegraven voor de stevigheid. Ervan uitgaande dat palen circa 2 meter of langer zijn geweest, zouden de paalkuilen 50-70 cm diep moeten zijn. De gecoupeerde paalkuilen hadden een diepte van 6 tot 18 cm. Dat zou betekenen dat zo'n 32 tot 64 cm van de palen ontbreekt. Doordat de paalkuilen met name zijn aangetroffen onder een oude akkerlaag waarin aardewerk uit de Vroege Middeleeuwen is gevonden, lijkt een datering in de Vroege Middeleeuwen waarschijnlijk.

De esgreppels hebben scherpe contouren en een donkerbruingrijze kleur. Ze lijken te zijn gegraven vanuit het oud-bouwlanddek en in twee esgreppels zijn vondsten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd aangetroffen. Een datering in deze periode lijkt daarom waarschijnlijk.

Figuur 6. Vlakfoto van werkput 2, met sporenconcentratie, genomen richting het noorden.

Figuur 7. Vlakfoto met esgreppels in werkput 3, genomen richting het zuiden.

Figuur 8. Coupefoto van een paalkuil in werkput 2 (S.7).

Vondsten

Er zijn 6 vondsten gedaan, bestaande uit aardewerk, bouwaardewerk en metaal (zie tabel 1 voor de aantallen en gewichten per materiaalcategorie en bijlage 7 voor de vondstenlijst met vondstdeterminaties).

De vondsten zijn aangetroffen in de oude akkerlaag (V.1 en V.2 in S.2000) en in de grondverbeteringssporen (V.3 in S.9 en V.4 in S.10). Meer contextuele informatie is te vinden in bijlage 7.

Tabel 2. Vondsten per materiaalcategorie.²

Materiaalcategorie	Aantal (N)	Gewicht (g.)
Keramiek – aardewerk (KER)	3	16,2
Bouwaardewerk (KBW)	1	8,7
Metaal (MXX)	2	2,9
<i>Totaal</i>	6	27,8

Er zijn slechts 3 fragmenten aangetroffen, die allen handgevormd zijn. Twee fragmenten hebben een grijze kleur en zijn waarschijnlijk fragmenten kogelpot-aardewerk (V.1 in S.2000; figuur 9). Het andere fragment heeft een oranje kleur met een grijze kern en is grofgemagerd (V.2 in S.2000; figuur 10). Alle fragmenten lijken uit de Vroege Middeleeuwen te dateren.

Er is één fragment van een baksteen aangetroffen. Het betreft een klein brokje rode baksteen (V.3 in S.9), dat uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd dateert.

Daarnaast zijn twee metaalvondsten gedaan, een muntje en een gesp (V.4 in S.10; figuur 11).

Figuur 9. V.1 uit S.2000.

² Vondstdeterminaties door N. Magdelijns en M. Sonneveld.

Figuur 10. V.2 uit S.2000.

Figuur 11. V.4 uit S.10.

5. Waardestelling

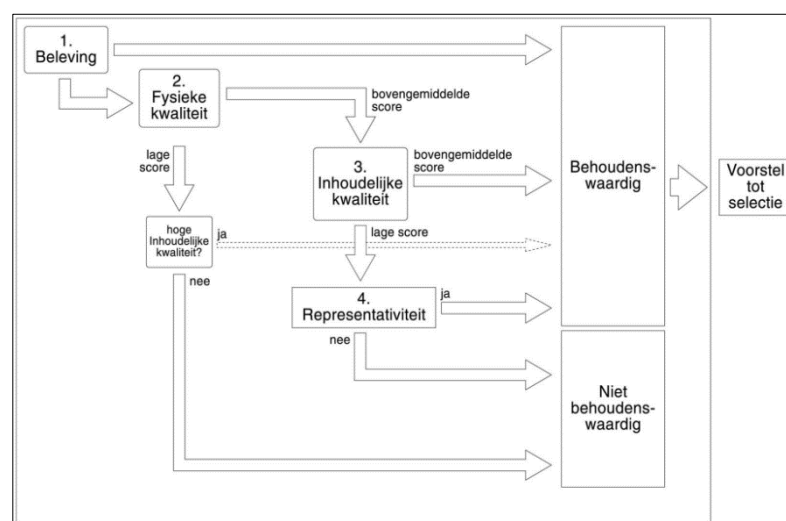
Archeologische vindplaatsen worden gewaardeerd conform de BRL4000 / KNA-protocol 4003, specificatie VS06 Waarden en bijlage IV van de KNA 4.1. Vindplaatsen worden gewaardeerd op drie waarden (beleving, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit) en daarbinnen op waarderingscriteria (tabel 2). Op ieder van de in totaal acht waarderingscriteria kan minimaal 1 en maximaal 3 worden gescoord.

Bij de waardering wordt eerst nagegaan of vindplaatsen vanwege hun belevingswaarde, op basis van hun schoonheid of herinneringswaarde, als behoudenswaardig aangemerkt kunnen worden (figuur 12). De vindplaatsen worden vervolgens op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Een vindplaats is in principe behoudenswaardig, indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren. De beoordeling van de fysieke kwaliteit is gerelateerd aan de archeoregio waarin de vindplaats zich bevindt.

Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder), wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of een vindplaats toch behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op een van de inhoudelijke criteria 'hoog' wordt gescoord, wordt de vindplaats ook in principe behoudenswaardig geacht. Dit 'vangnet' heeft tot doel er voor te zorgen dat terreinen die van beperkte fysieke kwaliteit zijn, maar desondanks inhoudelijk van groot belang, uit de beoordeling vallen.

Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden vervolgens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit.

- Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria; zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt het monument als behoudenswaardig aangemerkt.
- Na deze weging wordt bij vindplaatsen met een lagere inhoudelijke waardering (minder dan zeven punten) nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan wordt een voorstel gedaan voor een als behoudenswaardig aan te merken steekproef per categorie.
- De overige vindplaatsen zijn niet behoudenswaardig.

Figuur 12. Waarderingscriteria.

Waardestelling

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 16 archeologische grondsporen en 6 vondsten aangetroffen. De sporen bevonden zich in de top van het dekzand. De sporen bestaan uit paalkuilen en esgreppels. De paalkuilen dateren op basis van de spoorcontouren en de vondsten waarschijnlijk uit de Vroege Middeleeuwen. In werkput 2 is een kleine spoorconcentratie aangetroffen. De esgreppels dateren uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De paalkuilen vormen samen een vindplaats.

Beleving

Voor wat betreft beleving kan de vindplaats niet gescoord worden, omdat deze niet bovengronds zichtbaar is of kan worden.

Fysieke kwaliteit

De vindplaats scoort voor wat betreft de fysieke kwaliteit laag met vier punten. Alleen in werkput 1 en een gedeelte van werkput 2 is de bodemopbouw intact. In werkput 2 zijn wel relatief veel sporen aanwezig, maar de sporen zijn niet heel goed bewaard gebleven. Er is slechts 6 tot 16 cm van deze sporen bewaard gebleven. Bovendien hebben de esgreppels waarschijnlijk een deel van de vindplaats verstoord. Op basis van de fysieke kwaliteit zou de vindplaats dus als niet behoudenswaardig kunnen worden aangemerkt (drie uit zes punten in tabel 3).

Inhoudelijke kwaliteit

Inhoudelijk scoren de aangetroffen resten middelhoog met vier punten. Er zijn geen duidelijke structuren aangetroffen. Wel tonen de sporen aan dat er in de Vroege Middeleeuwen sprake is geweest van bewoning in de omgeving van het onderzoeksgebied. De resten zijn echter zeer beperkt en gedeeltelijk verstoord.

Tabel 3. Waardestelling.

Waarden	Criteria	Score - hoog	Score - middelhoog	Score - laag
Beleving	Schoonheid		n.v.t.	
	Herinneringswaarde		n.v.t.	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde			1
	Representativiteit		nee	

6. Conclusie en advies

Conclusie

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek 16 archeologische grondsporen en 6 vondsten aangetroffen. De sporen bevonden zich in de top van het dekzand. De sporen bestaan uit paalkuilen en esgreppels. De vondsten bestaan uit drie scherven uit de Vroege Middeleeuwen en een brokje baksteen en twee metaalvondsten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De paalkuilen dateren op basis van de spoorcontouren en de vondsten waarschijnlijk uit de Vroege Middeleeuwen. In werkput 2 is een kleine spoorconcentratie aangetroffen. De esgreppels dateren uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.

De bodemopbouw bestaat uit een moderne bouwvoor, op een oud-bouwlanddek, op de C-horizont van het dekzand. Op sommige plekken zijn twee lagen te onderscheiden in het oud-bouwlanddek. Werkputten 1 en 2 wijken iets af van de andere werkputten. In werkput 1 is onder het oud-bouwlanddek een oude akkerlaag aangetroffen en in werkput 2 is hier een verploegde laag aangetroffen. In werkputten 1 en 2 is de bodemopbouw grotendeels intact, maar in de andere werkputten is de bodem grotendeels verstoord met relatief veel esgreppels.

Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat er sprake is van één vindplaats, bestaande uit de paalkuilen uit de Vroege Middeleeuwen. De hoge verwachting uit het vooronderzoek is hiermee deels bevestigd. Echter heeft de vindplaats een lage waarderingsscore gekregen voor de fysieke en inhoudelijke kwaliteit, waardoor er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

Advies

Het selectieadvies omvat de volgende mogelijkheden: (1) het vrijgeven van het plangebied; (2) het behoud in situ van vindplaatsen (fysiek beschermen); of (3) het behoud ex situ van vindplaatsen (definitief opgraven). Het selectieadvies wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid, die uiteindelijk een selectiebesluit moet nemen.

Uit het proefsleuvenonderzoek is gebleken dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats in het plangebied. Als zodanig wordt geadviseerd het plangebied archeologisch vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van het advies is het aan de bevoegde overheid (gemeente Someren) een selectiebesluit uit te brengen. Het proefsleuvenonderzoek betreft een steekproef. Wij attenderen erop, dat ondanks het uitgevoerde onderzoek bij grondwerkzaamheden alsnog archeologische resten kunnen worden aangetroffen. Hiervoor geldt vanuit de Erfgoedwet een wettelijke verplichting om archeologische resten te melden, voor zover buiten de verwachting uit het vooronderzoek en proefsleuvenonderzoek. Dit kan via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) te Amersfoort, dan wel via de gemeente.

Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden

- Archeologisch Informatie Systeem III (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2016.
- <http://www.sikb.nl>
- <http://www.topotijdreis.nl>

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland*, Van Gorcum, Assen.
- Doesburg, J. van, M. de Boer, J. Deeben, B.J. Groenewoud en T. de Groot (red.), 2007. *Essen inzicht. Essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid*. NAR 34, RACM, Amersfoort.
- Pels-Ouweneel, A./A.A. Kerkhoven, 2021. *Programma van Eisen. Someren, Hollestraat (ong.), gemeente Someren (NB). Een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, karterende en waarderende fase*, Nieuwegein (Transect-PvE 20210309).
- Stouthamer, E., K.M. Cohen, en W.Z. Hoek, 2015. *De vorming van het Land*, Utrecht, Perspectief Uitgevers.
- Wijnen, J., 2020. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase, Hollestraat (ong.) te Someren, gemeente Someren (NB), Laagland Archeologie Rapport 547, Almelo.

Figuren- en tabellenlijst

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied.....	7
Figuur 2. Overzichtsfoto van het onderzoeksgebied.	11
Figuur 3. Profiel 1.1 in werkput 1.....	12
Figuur 4. Profiel 2.1 in werkput 2.....	13
Figuur 5. Representatief profiel voor werkputten 3-7 (profiel 5.1 in werkput 5).....	13
Figuur 6. Vlakfoto van werkput 2, met sporenconcentratie, genomen richting het noorden.....	14
Figuur 7. Vlakfoto met esgreppels in werkput 3, genomen richting het zuiden.....	15
Figuur 8. Coupefoto van een paalkuil in werkput 2 (S.7).	15
Figuur 9. V.1 uit S.2000.	16
Figuur 10. V.2 uit S.2000.	17
Figuur 11. V.4 uit S.10.	17
Figuur 12. Waarderingscriteria.	18
Tabel 1. Aantal sporen per spoorraad.....	13
Tabel 2. Vondsten per materiaalcategorie.....	16
Tabel 3. Waardestelling.....	19

Illustratieverantwoording

- Figuur 1: PDOK.nl / Transect b.v.
Figuur 2 t/m 11: Transect b.v.
Figuur 12: sikb.nl

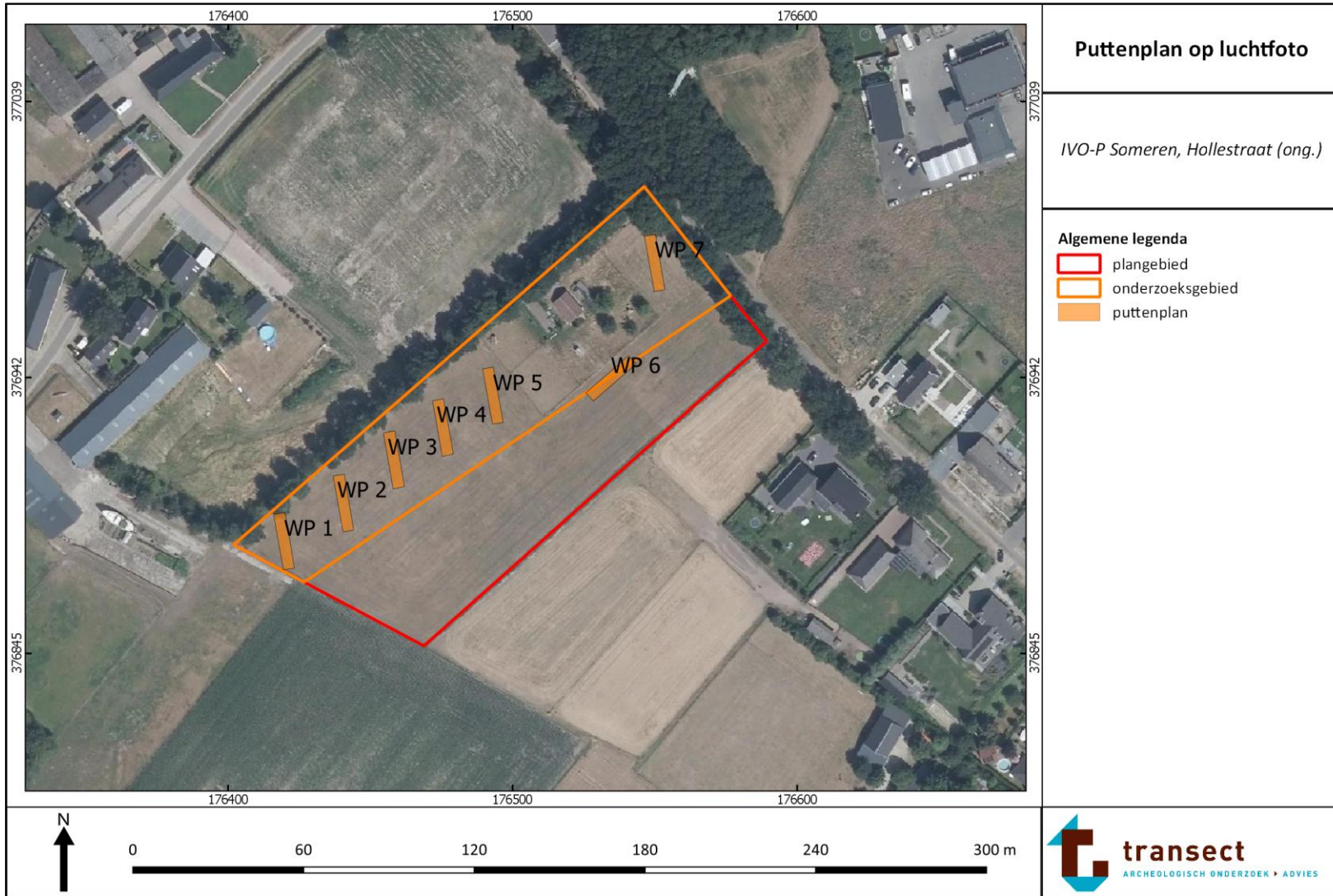
Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland

Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

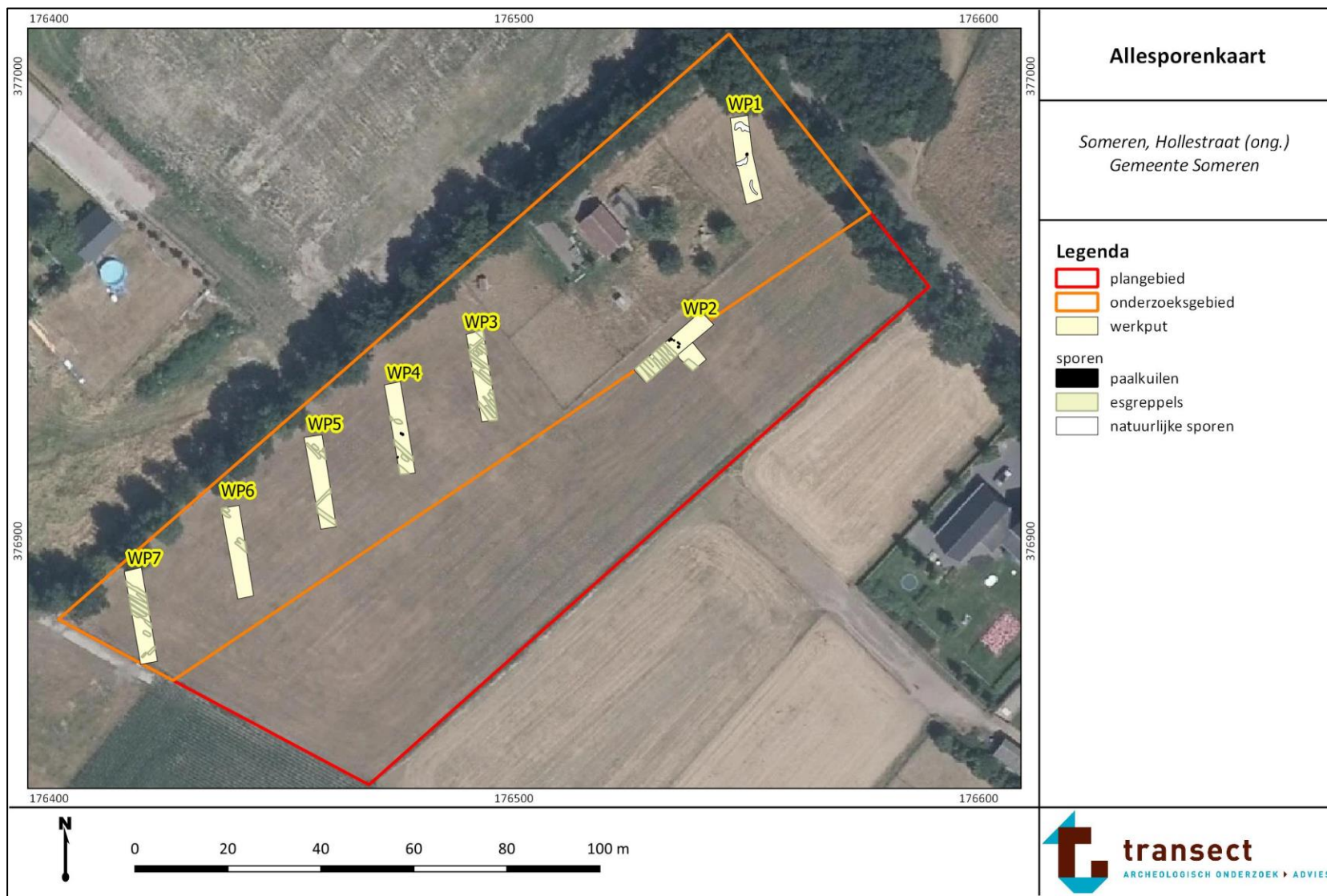
Bijlage 2. Toekomstige situatie

Bijlage 3. Puttenplan

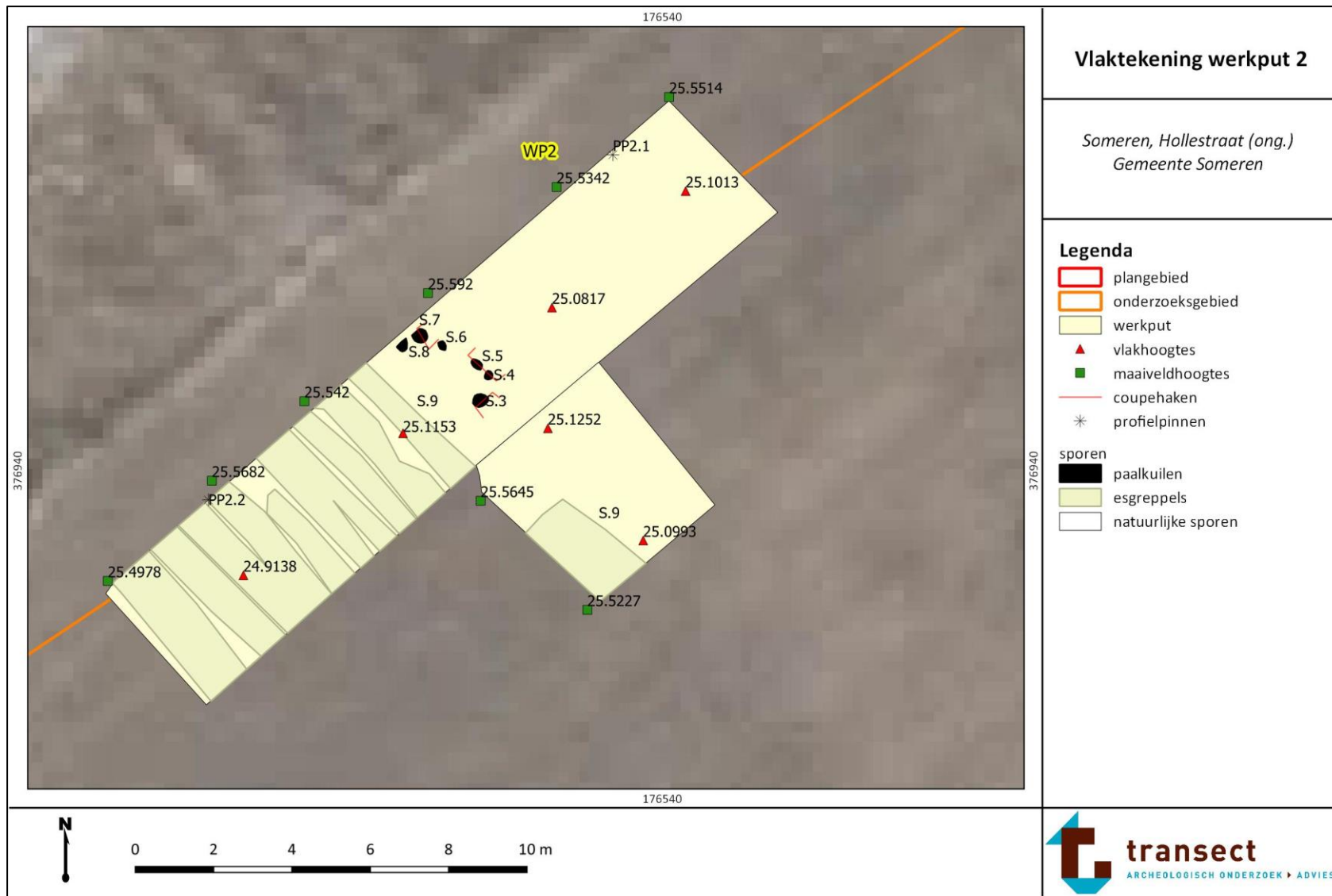

Bijlage 4. Allesporenkaart

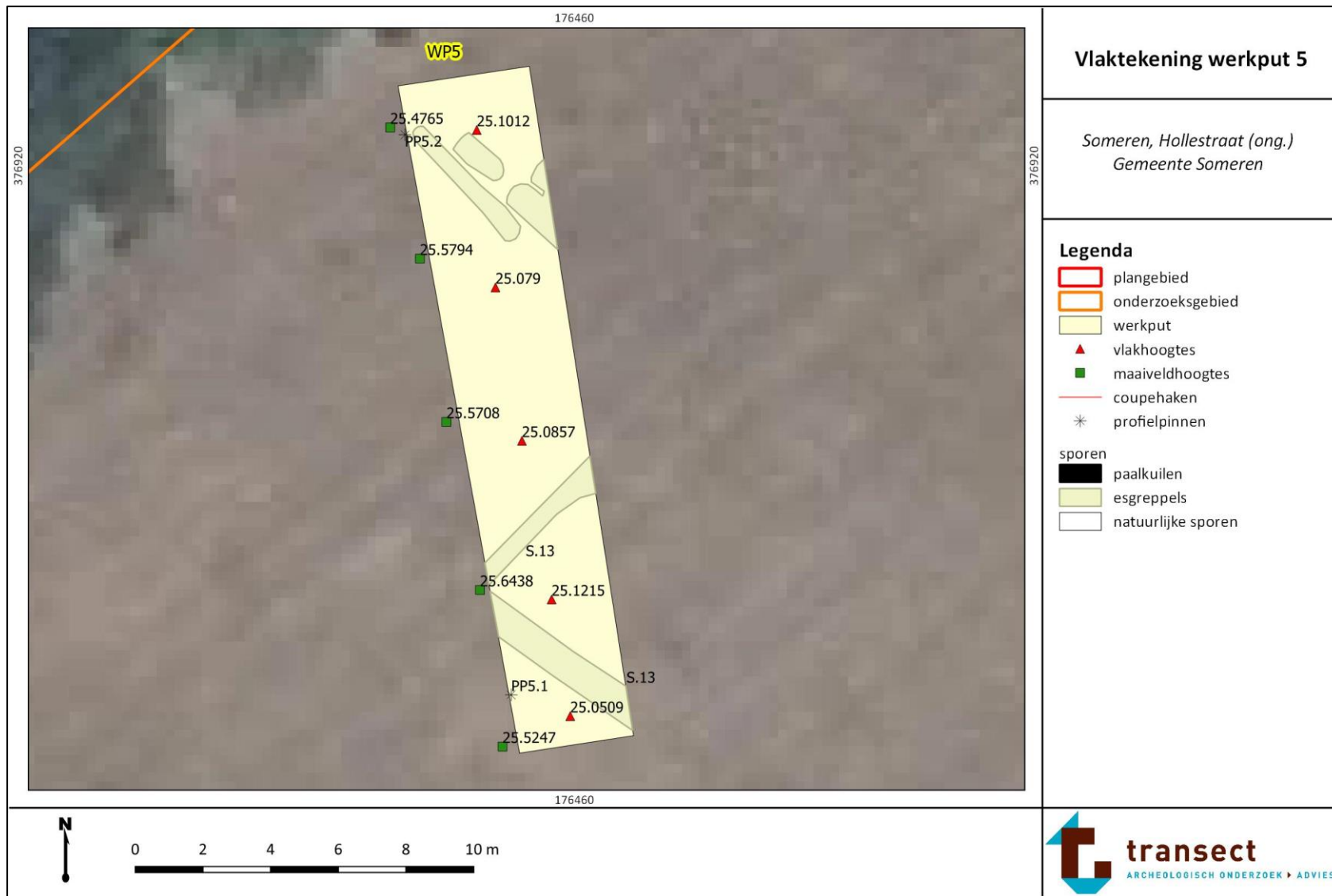
Bijlage 5. Vlaktekeningen

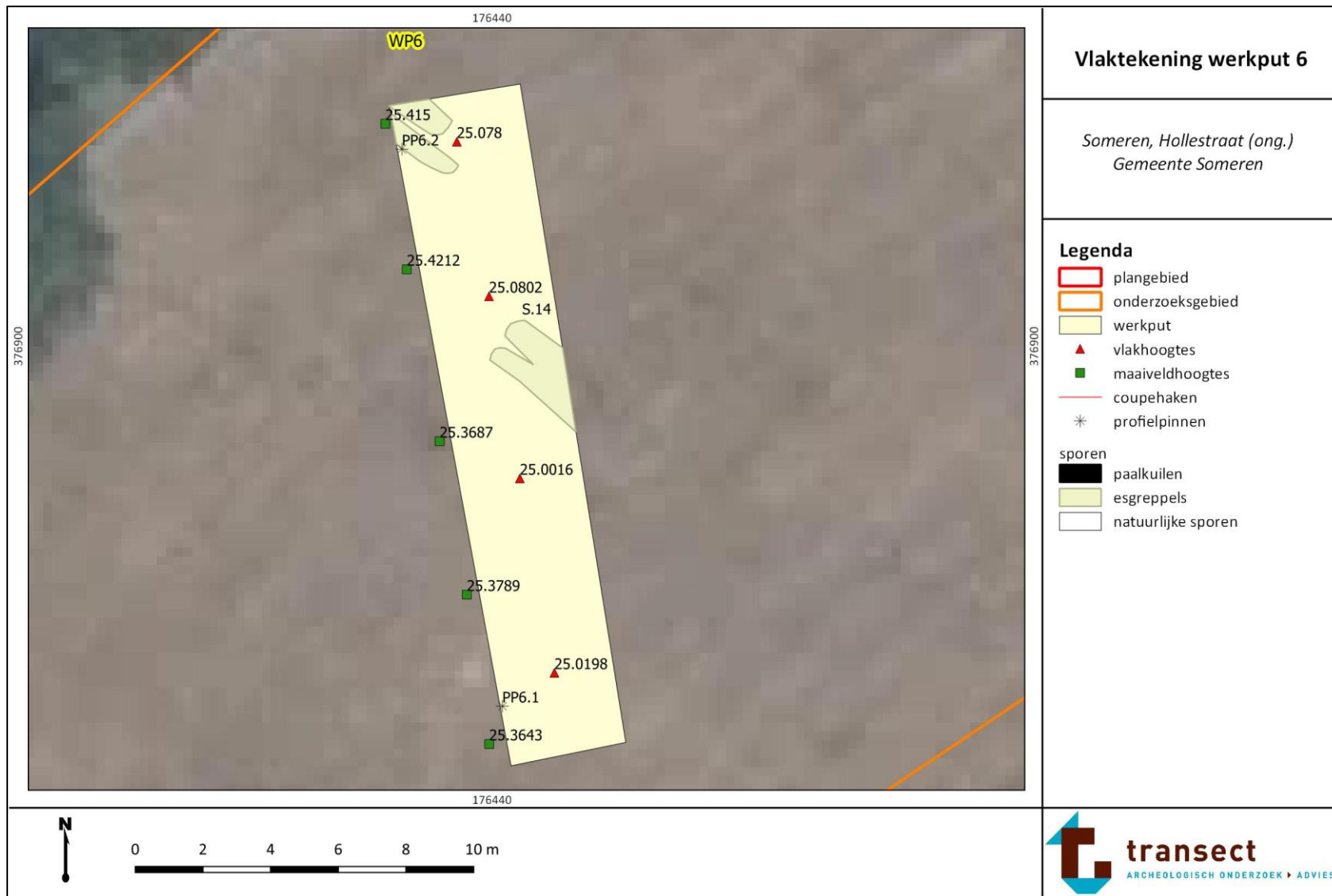

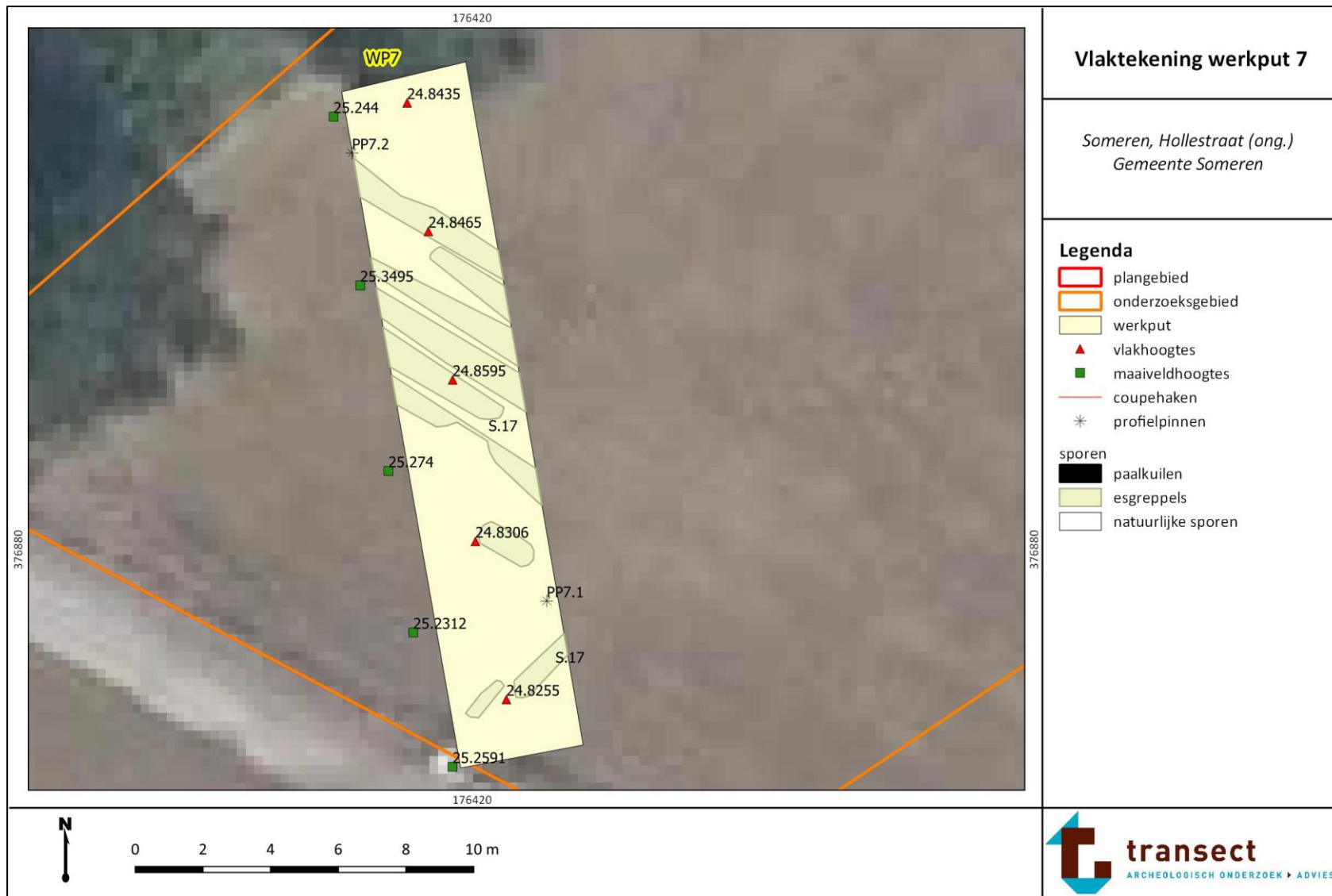

Bijlage 6. Sporen- en lagenlijst

Put	Vlak	Spoor	Spoor aard	Spoorcontour	Spoordiepte (cm)	Vulling	Kleur	Kleurstructuur	Textuur	Organische stof	Opmerking
01	001	0001	PK	VAGEND	8	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
01	001	0002	NAT	VAAG		1					boomval, vervallen
01	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H1	mf, pr2, kbwspik
01	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
01	104	2000	AKK			1	BRGR	homogeen	zs2		mf, pr1, 1 kbwspik
01	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
02	001	0003	PK	VAGEND	9	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0004	PK	VAGEND	6	1	LGR	heterogeen	zs2		mf gevlekt
02	001	0005	PK	VAGEND	6	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0006	PK	VAGEND		1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0007	PK	VAGEND	16	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0008	PK	VAGEND		1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0009	GVB	SCHERP	28	1	DBRGR	homogeen	zs2		mf, kbwspik
02	101	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
02	101	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
02	101	1200	LG			1	LBRGE	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	101	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
02	101	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
03	001	0010	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
03	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
03	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
03	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
03	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
04	001	0011	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
04	001	0012	PK	VAGEND	18	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt

04	001	0015	PK	VAGEND	14	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
04	001	0016	PK	VAGEND	6	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
04	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
04	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
04	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
04	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
05	001	0013	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
05	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
05	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
05	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
05	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
06	001	0014	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
06	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
06	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
06	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
07	001	0017	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
07	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
07	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
07	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
01	001	0001	PK	VAGEND	8	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
01	001	0002	NAT	VAAG		1					
01	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H1	mf, pr2, kbwspik
01	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
01	104	2000	AKK			1	BRGR	homogeen	zs2		mf, pr1, 1 kbwspik
01	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
02	001	0003	PK	VAGEND	9	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0004	PK	VAGEND	6	1	LGR	heterogeen	zs2		mf gevlekt
02	001	0005	PK	VAGEND	6	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt

02	001	0006	PK	VAGEND		1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0007	PK	VAGEND	16	1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0008	PK	VAGEND		1	LGR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	001	0009	GVB	SCHERP	28	1	DBRGR	homogeen	zs2		mf, kbwspik
02	101	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
02	101	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
02	101	1200	LG			1	LBRGE	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
02	101	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
02	101	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
03	001	0010	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
03	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
03	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
03	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
03	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
04	001	0011	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
04	001	0012	PK	VAGEND	18	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
04	001	0015	PK	VAGEND	14	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
04	001	0016	PK	VAGEND	6	1	LBR	heterogeen	zs2		mf, gevlekt
04	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
04	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
04	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
04	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
05	001	0013	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
05	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
05	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
05	104	1500	ES			1	BR	homogeen	zs1	H1	mf
05	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
06	001	0014	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
06	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik

06	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
06	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1
07	001	0017	GVB	SCHERP		1	DBRGR	homogeen	zs2		mf
07	104	1000	BV			1	DBR	homogeen	zs1	H2	mf, pr2, kbwspik
07	104	1100	ES			1	DBRGR	homogeen	zs1	H2	mf
07	104	3000	C-hor			1	ORGE	heterogeen	zs2		orge/gewi gevlekt, fijn, gg, fe1

Bijlage 7. Vondstenlijst

Vondstnr.	Put	Vlak	Spoor	Spooraard	Vulling	Segment	Vak/profiel	Categorie	Aantal	Gewicht	Opmerking
0001	01	001	2000	AKK	1	1	1	KER	2	6.9	2x wandfragment grijsbakkend, handgevormd, kogelpot?
0002	01	001	2000	AKK	1	1	10	KER	1	9.3	handgevormd, grofgemagerd
0003	02	101	0009	GVB	1	1	2.2	KBW	1	8.7	klein brokje rode baksteen
0004	03	001	0010	GVB	1	1	2	MXX	2	2.9	1x muntje 1x gesp

Bijlage 8. Beantwoording van onderzoeksvragen

- Zijn er in het plangebied archeologische resten aanwezig in de vorm van grondsporen, structuren en/of vondsten?*

In het onderzoeksgebied zijn in totaal 16 archeologische grondsporen en 6 vondsten aangetroffen. De sporen bestaan uit paalkuilen en grondverbeteringssporen in de vorm van esgreppels. In werkput 2 is een kleine concentratie paalkuilen aangetroffen. Bijna direct na deze sporenconcentratie liggen veel grondverbeteringssporen. Mochten de paalkuilen tot een structuur behoord hebben, dan is een groot gedeelte hiervan verdwenen door de esgreppels. Op basis van de spoorcontouren en de vondsten lijken de paalkuilen uit de Vroege Middeleeuwen te dateren. De esgreppels dateren uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.
- Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een podzol, veenvorming, etc.? Zijn er fases te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering?*

De bodemopbouw bestaat uit een moderne bouwvoor, op een oud-bouwlanddek, op de C-horizont van het dekzand. Op sommige plekken zijn twee lagen te onderscheiden in het oud-bouwlanddek. Werkputten 1 en 2 wijken iets af van de andere werkputten. In werkput 1 is onder het oud-bouwlanddek een oude akkerlaag aangetroffen en in werkput 2 is hier een verploegde laag aangetroffen. Bovendien is in werkputten 1 en 2 de C-horizont sterker gevlekt. Er is geen sprake van podzolering of veenvorming in het onderzoeksgebied.
- Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Is er sprake van spitsporen, loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen? Wat zijn de kenmerken van de stratigrafische eenheden en wat is de datering?*

Er is een oud-bouwlanddek aangetroffen, dat naar verwachting uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd dateert. Op sommige plekken zijn hier twee lagen in te onderscheiden (S.1100 en S.1500). S.1500 is niet aanwezig in werkputten 6 en 7. S.1100 heeft een donkerbruingrijze kleur en bestaat uit humusrijk zwak siltig zand. S.1500 heeft een bruine kleur en bestaat uit humushoudend zwak siltig zand. Het oud-bouwlanddek heeft een dikte van 20 tot 55 cm. In werkputten 4, 5 en 6 zijn ploegsporen zichtbaar aan de onderzijde van het oud-bouwlanddek. Onder het oud-bouwlanddek is in werkput 1 een oude akkerlaag aanwezig. Deze laag heeft een bruingrijze kleur en bestaat uit matig siltig zand.
- Zijn er aan de onderkant van het plaggendek ontginningssporen, zoals spitsporen of esgreppels, aanwezig? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het plaggendek? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit het plaggendek een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming van dit plaggendek?*

Aan de onderkant van het oud-bouwlanddek zijn vanaf werkput 2 esgreppels aanwezig. Vooral vanaf werkput 3 zijn spitsporen aanwezig. De paalkuilen lijken niet vanuit het oud-bouwlanddek, maar vanuit de oude akkerlaag en verploegde laag te zijn gegraven. Er zijn geen vondsten aangetroffen in het oud-bouwlanddek, maar gezien de vondsten in de esgreppels lijkt het oud-bouwlanddek zich uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd te dateren.
- Wat is de aard, diepteligging, samenhang en spreiding van de aanwezige archeologische resten, grondsporen en structuren (horizontaal en verticaal)?*

De grondsporen bestaan uit paalkuilen en grondverbeteringssporen. In werkput 1 is één paalkuil aangetroffen (S.1). In het midden van werkput 2 is een kleine concentratie paalkuilen aangetroffen (S.3-S.8). Bijna direct na deze sporenconcentratie liggen veel grondverbeteringssporen in de vorm van esgreppels (S.9). Aan de zuidzijde van werkput 2 is een uitbreiding gemaakt om te kijken of er nog meer sporen aanwezig waren, maar dit was niet het geval. Mochten de paalkuilen tot een structuur

behoord hebben, dan is een groot gedeelte hiervan verdwenen door de esgreppels. De andere werkputten waren grotendeels verstoord met relatief veel esgreppels. Eventuele sporen zijn hierdoor waarschijnlijk bijna allemaal verstoord. In werkput 4 zijn nog drie losse paalkuilen aangetroffen (S.12, S.15 en S.16).

6. *Welke structuren zijn te onderscheiden? Wat is het complextype, de constructiewijze en/of de plattegrond en/of het type van de structuren? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de structuren? Waarop is de datering gebaseerd? Wat is de 'levensduur' van de structuren? Zijn er bouw-, herstel- of destructiefases (sloop, brand, e.d.) te onderscheiden? Zijn er aanwijzingen voor een primaire en secundaire functie (bijvoorbeeld hutkom > afvalkuil)? Is er bij steenbouw sprake van hergebruikt bouwmateriaal? Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site-patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc?*

Er zijn geen structuren te onderscheiden. In werkput 2 is wel een kleine sporenconcentratie aangetroffen. Bijna direct na deze sporenconcentratie liggen veel grondverbeteringssporen in de vorm van esgreppels (S.9). Aan de zuidzijde van werkput 2 is een uitbreiding gemaakt om te kijken of er nog meer sporen aanwezig waren, maar dit was niet het geval. Mochten de paalkuilen tot een structuur behoord hebben, dan is een groot gedeelte hiervan verdwenen door de esgreppels.

7. *Wat is de inrichting en interne structuur van de vindplaats? Zijn er sites te onderscheiden? Hoe is de horizontale en verticale spreiding van sporen, structuren en sites en wat is hun samenhang? Zijn begrenzings vast te stellen? Is er sprake van perifere en centrale zones? Is er sprake van 'lege' zones, afscheidingen of verbindingen?*

N.v.t.

8. *Wat is de datering van de archeologische resten op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?*

De paalkuilen hebben redelijk vage spoorcontouren. Doordat de paalkuilen met name zijn aangetroffen onder een oude akkerlaag waarin aardewerk uit de Vroege Middeleeuwen is gevonden, lijkt een datering in de Vroege Middeleeuwen waarschijnlijk. De esgreppels hebben scherpe contouren en een donkerbruingrijze kleur. Ze lijken te zijn gegraven vanuit het oud-bouwlanddek en in twee esgreppels zijn vondsten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd aangetroffen. Een datering in deze periode lijkt daarom waarschijnlijk.

9. *Welke categorieën vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?*

De vondsten bestaan uit drie fragmenten aardewerk, een brokje baksteen, een muntje en een gesp. Het aardewerk dateert uit de Vroege Middeleeuwen en is aangetroffen in de oude akkerlaag. De andere vondsten dateren uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd en zijn gevonden in de esgreppels. De aanwezigheid van deze vondsten bevestigt dat het plangebied in deze periodes in gebruik is geweest. Er zijn echter niet veel vondsten aangetroffen, waardoor weinig te zeggen valt over de intensiteit van het gebruik.

10. *Welke depositionele en post-depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?*

In het plangebied zijn geen duidelijke natuurlijke processen onderscheiden. Wel is sprake van een oud-bouwlanddek dat is ontstaan als gevolg van herhalende bemesting tijdens de Nieuwe Tijd. De laag zal veelvuldig verploegd zijn. Door de esgreppels is een groot deel van het plangebied tot in de C-horizont van het dekzand verstoord.

11. *Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit onderzoeken in de omgeving?*
In de omgeving van het plangebied zijn vondsten aangetroffen uit de periode Romeinse tijd tot Nieuwe Tijd. Direct ten zuidoosten van het plangebied is een vindplaats uit de IJzertijd aangetroffen. Dergelijke resten zijn echter niet aangetroffen in het plangebied. Naar verwachting dateren de sporen in het onderzoeksgebied vanaf de Vroege Middeleeuwen.
12. *Wat is de relatie met omliggende historische/archeologische resten?*
Er is geen duidelijke relatie vast te stellen met omliggende historische en archeologische resten.
13. *Wat is de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten (gaafheid en conserveringsgraad)? Is sprake van (een) behoudenswaardige archeologische vindplaats(en)? (Maak voor het beantwoorden van deze vraag gebruik van de KNA-waarderingssystematiek).*
De vindplaats scoort voor wat betreft de fysieke kwaliteit laag met vier punten. Alleen in werkput 1 en een gedeelte van werkput 2 is de bodemopbouw intact. In werkput 2 zijn wel relatief veel sporen aanwezig, maar de sporen zijn niet heel goed bewaard gebleven. Er is slechts 6 tot 16 cm van deze sporen bewaard gebleven. Bovendien hebben de esgreppels waarschijnlijk een deel van de vindplaats verstoord. Op basis van de fysieke kwaliteit zou de vindplaats dus als niet behoudenswaardig kunnen worden aangemerkt. Inhoudelijk scoren de aangetroffen resten middelhoog met vier punten. Er zijn geen duidelijke structuren aangetroffen. Wel tonen de sporen aan dat er in de Vroege Middeleeuwen sprake is geweest van bewoning in de omgeving van het onderzoeksgebied. De resten zijn echter zeer beperkt en gedeeltelijk verstoord. Op basis hiervan is er geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats.
14. *Bij afwezigheid van een vindplaats; wat is hier de verklaring voor (verstoord, ander landschap dan verwacht, e.d.)?*
N.v.t.